

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

**Mezinárodní migrace pracovních sil a cizinci na trhu
práce v zemích Evropské unie**

Bc. Martina Matějková, DiS.

© 2019 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Martina Matějková, DiS.

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Mezinárodní migrace pracovních sil a cizinci na trhu práce v zemích Evropské unie

Název anglicky

International Migration of Workers and Foreigners on the Labor Market in the European Union

Cíle práce

Cílem diplomové práce je zhodnotit vývoj mezinárodní migrace v průběhu historie až do současnosti. Práce se bude zabývat problematikou cizinců na pracovním trhu v České republice a Evropské unii, vycházející z platných právních předpisů. Dále budou identifikovány členské země s vysokou mírou migrace a komparovány v rámci EU. Dílčím cílem bude hodnocení migrace v rámci vybraného odvětví v České republice ve významném podnikatelském subjektu, výzkum má za cíl identifikovat důvody migrace pracovních sil v daném podniku.

Metodika

Teoretická část práce bude zpracována pomocí studia odborné tuzemské i zahraniční literatury a příslušné legislativy. Budou vymezeny pojmy související s mezinárodní migrací a trhem práce. Bude zde využita metoda deskripce. V praktické části práce bude využita metoda empirické analýzy časových řad, která zkoumá vývoj sekundárních ukazatelů v čase. Dále bude proveden primární výzkum kvantitativní metodou dotazníkového šetření. Respondenti budou převážně z řad nově nastupujících a odcházejících zaměstnanců u vybrané firmy.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

Mezinárodní migrace, cizinci, trh práce, zaměstnavatel, mobilita, Evropská unie, Česká republika

Doporučené zdroje informací

DRBOHLAV, D. *Migrace a (i)migranti v Česku : kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. ISBN 978-80-7419-039-1.

DRBOHLAV, Dušan. *Nelegální ekonomické aktivity migrantů*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1552-3.

PALÁT, Milan. *Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii*. Ostrava: Key Publishing, 2014. ISBN 978-80-7418-228-0.

PALÁT, Milan. *Mezinárodní migrace a ekonomika v Evropské unii: vývoj, determinanty, politiky a trendy*. Ostrava: Key Publishing, 2015. ISBN 978-80-7418-230-3.

SCHMIED, Z. – ČESKO. ZÁKONÍK PRÁCE (2006, NOVELA 2018), – ROUČKOVÁ, D. *Zákoník práce 2018 : se stručným souhrnným komentářem k jednotlivým oblastem právní úpravy, s některými nejnovějšími judikáty Ústavního soudu a Nejvyššího soudu, včetně změn účinných od 1.2. a 1.6. 2018*. Olomouc: ANAG, 2018. ISBN 9788075541123.

UHEREK, Zdeněk, Věra HONOUSKOVÁ, Šárka OŠTÁDALOVÁ a Vladislav GÜNTER. *Migrace: historie a současnost*. Ostrava: Občanské sdružení PANT, 2016. ISBN 978-80-905942-9-6.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Erika Urbánková, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2018

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 21. 11. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 31. 03. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Mezinárodní migrace pracovních sil a cizinci na trhu práce v zemích Evropské unie" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2019

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní ing. Erice Urbánkové, PhD. za cenné rady a připomínky a panu ing. Janu Palátkovi za podporu a korekturu.

Mezinárodní migrace pracovních sil a cizinci na trhu práce v zemích Evropské unie

Abstrakt

Diplomová práce s názvem Mezinárodní migrace pracovních sil a cizinci na trhu práce v zemích Evropské unie se zabývá problematikou mezinárodní migrace především ve dvou nejčastějších imigračních destinacích Evropské unie, Německem a Velkou Británií, a dále Českou republikou. V teoretické části jsou vymezena základní východiska související s tématem. Specifikuje trh práce, dále objasňuje mezinárodní migraci a její historický vývoj v Evropě i ji rozebírá na základě různých migračních teorií. Věnuje se také jejím dopadům na trh práce a samozřejmě obsahuje i informace o Evropské unii, se zaměřením na společnou migrační politiku, a právním rámci zaměstnávání cizinců. V analytické části jsou komparovány výše uvedené státy v závislosti na vybraných faktorech. Stěžejním cílem diplomové práce jsou faktická zjištění plynoucí z komparace daných států ve vybraných oblastech a za využití charakteristik migrantů v porovnání s majoritní populací. Dále je proveden primární výzkum formou dotazníkového šetření v rámci vybraného odvětví v České republice ve významném podnikatelském subjektu. Tento výzkum má za cíl identifikovat důvody fluktuace pracovních sil z daného podniku. Závěrem analytické části tvoří výsledky komparace a v souvislosti s šetřením doporučení nejvhodnějšího typu migranta pro český trh práce.

Klíčová slova:

mezinárodní migrace, cizinci, Evropská unie, trh práce, migrační teorie, Německo, Velká Británie, Česká republika

International Migration of Workers and Foreigners on the Labour Market in the European Union

Abstract

The thesis named International migration of the work labours and foreigners on the labour market in the member countries of European Union is focused on topics of international migration mainly in the most famous locations such as Germany and Great Britain, followed by Czech Republic. The theoretical part describes basic formulas regarding the topic. It specifies labour market, describes international migration and its historic development in Europe followed by selected migration theories. Stated is also the impact of the migration to the labour market and contains information about European Union, with emphasis to the shared migration policy and law regulations for employment. The analytical part is comparison of the mentioned countries approach to the migration. The aim is mainly to understand facts from the comparison in the selected factors using migration characteristics due to the overall population. This is followed by survey developed in the significant industrial company. It identifies reasons for fluctuation of the labours in the company. Conclusion should identify fluctuation regarding the nationality of the workers and relevant recommendations.

Keywords:

international migration, foreigners, labour market, migration theory, European Union, Germany, Great Britain, Czech Republic

Obsah

1	Úvod.....	13
2	Cíl práce a metodika	15
3	Teoretická východiska	16
3.1	Trh práce	16
3.2	Migrace	17
3.2.1	Historie migrace v Evropě	18
3.2.2	Migrační teorie.....	20
3.2.3	Dopady migrace na trh práce	23
3.3	Evropská unie.....	28
3.3.1	Společná migrační politika EU	30
3.4	Zaměstnávání cizinců z pohledu právních předpisů	31
3.4.1	Dlouhodobý pobyt v ČR	32
4	Analytická část.....	35
4.1	Cizinci ve vybraných zemích Evropy	35
4.2	Německo	36
4.2.1	Migrační politika.....	37
4.2.2	Skladba migrantů	38
4.2.3	Německé veřejné mínění na migraci	39
4.3	Velká Británie	43
4.3.1	Migrační politika.....	44
4.3.2	Skladba imigrantů	46
4.3.3	Britské veřejné mínění na migraci	47
4.4	Česká republika.....	50
4.4.1	Česká migrační politika	50
4.4.2	Skladba migrantů	52
4.4.3	České veřejné mínění o migraci.....	53
4.5	Komparace uvedených států	54
4.5.1	Vybrané ekonomické ukazatele	54
4.5.2	Imigranti.....	55
4.6	Vlastní dotazníkové šetření v podnikatelském subjektu	57
4.6.1	Charakteristika podniku	57
4.6.2	Dotazníkové šetření	58
4.6.3	Souvislost fluktuace s národností respondentů	62
4.6.4	Souvislost migrace s pohlavím respondentů.....	63
4.6.5	Délka působnosti ve firmě	64

5	Výsledky a diskuse.....	67
6	Závěr.....	69
7	Seznam použitých zdrojů	70
8	Přílohy	74

Seznam tabulek

Tabulka 1	Národnost kmenových zaměstnanců.....	58
Tabulka 2	Národnost agenturních zaměstnanců	58
Tabulka 3	Sjednocení otevřené otázky	59

Seznam grafů

Graf 1	Rovnováha na trhu práce	16
Graf 2	Příchod migrantů v neoklasickém modelu trhu práce	24
Graf 3	Trh práce pro nízkokvalifikované pracovníky.....	24
Graf 4	Trh práce pro vysoce kvalifikované pracovníky	25
Graf 5	Dopady imigrace pracovníků s nízkou kvalifikací pro trh práce s nízkokvalifikovanými pracovníky.....	25
Graf 6	Dopady imigrace pracovníků s nízkou kvalifikací pro trh práce s vysoce kvalifikovanými pracovníky	26
Graf 7	Dopady imigrace pracovníků s vysokou kvalifikací pro trh práce s vysoce kvalifikovanými pracovníky	26
Graf 8	Dopady imigrace pracovníků s vysokou kvalifikací pro trh práce s nízkokvalifikovanými pracovníky.....	27
Graf 10	Dopady zvýšení nabídky práce v důsledku imigrace při různých elasticitách nabídkové křivky.....	27
Graf 11	Podíl cizinců na obyvatelstvu ve vybraných evropských státech k 1. lednu 2017 (v %) ³⁵	
Graf 12	Počet cizinců ve vybraných evropských státech k 1. lednu 2017 (v osobách) ..	36
Graf 13	Národnost německých imigrantů (v osobách)	39
Graf 14	Národnost britských imigrantů (v osobách)	46
Graf 15	Národnost českých imigrantů (v osobách)	52
Graf 16	Vývoj počtu imigrantů (v osobách)	55
Graf 17	Nezaměstnanost v EU a komparovaných státech (v %)	57
Graf 18	Závislost fluktuace na měsíci.....	60
Graf 19	Příčina migrace	61
Graf 20	Souvislost fluktuace s národností respondentů.....	62
Graf 21	Souvislost migrace s pohlavím respondentů.....	63
Graf 22	Délka působnosti ve firmě	64
Graf 23	Vliv národnosti na délku trvání pracovního poměru	64

Graf 24 Vliv pohlaví na délku trvání pracovního poměru.....	65
---	----

Seznam zkratek

CVVM	Centrum pro výzkum veřejného mínění
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
Destatis	Německý statistický úřad
EU	Evropská unie
Eurostat	Statistický úřad Evropské unie
HDP	Hrubý domácí produkt
HND	Hrubý národní důchod
HNP	Hrubý národní produkt
ONS	Britský statistický úřad
SVR	Rada expertů německých nadací pro integraci a migraci
VB	Velká Británie

1 Úvod

Migrace jako taková provází svět od nepaměti. Má významné demografické, ekonomické, sociologické, historické a geografické souvislosti, bohužel jí však v soudobé literatuře není věnována dostatečná pozornost. Momentálně je však stále častějším předmětem odborných debat i laických konverzací na sociálních sítích.

Stejně tak, jako na většinu témat se i na migraci názory lidí častokrát výrazně různí, najdou se její odpůrci i příznivci. Na jedné straně si lze přečíst negativní až xenofobní články, kde obyvatelé vidí migranty jako osoby, které mají za cíl nějakým způsobem jim nebo jejich rodinám ublížit, připravit je o práci nebo se obávají jejich integrace do společnosti. Na druhé straně mohou být imigranti chápáni jako jedinci ochotní pracovat v oblastech, na jejichž pokrytí již kapacitně nestačí místní obyvatelé. Lze na ně nahlížet také jako na možné řešení problému stárnoucí evropské populace, kdy začíná ubývat osob v produktivním věku, které mohou vydělávat peníze na obyvatelstvo v důchodu. Dalším pozitivem může být přinesení odlišných genetických kódů cizinců od stávající populace. To v době genetických mutací, které se projevují patologicky zejména v narůstajícím trendu civilizačních chorob, může celkově revitalizovat genetický kód budoucích generací.

Je třeba si také uvědomit, že migranti nejsou jenom osoby bez vzdělání nebo pouze s nízkým vzděláním, které chtějí pracovat v dělnických pozicích nebo nepracovat vůbec a jen využívat výhody sociálního systému, mohou to být taktéž velmi vzdělaní lidé cestující napříč zeměmi kvůli své významné vědecké kariéře. Tento jev je nutno brát jako velmi pozitivní a vítaný, vzhledem k následnému ekonomickému přínosu, jenž se projeví napříč obory. V praxi se ale mnohdy stává, že cizinci mají na trhu práce těžší podmínky pro přijetí než místní obyvatelstvo a za odvedenou práci je jim vyplácena nižší mzda.

Migrace a související migrační politika je významným tématem dnešní doby a vzhledem k vyvíjející se dynamice světového klimatického a politického systému ji musí v rámci prostého přežití nebo alespoň zachování minimální životní úrovně podstupovat jisté množství lidí. Jedná se o tak komplexní problematiku, že není možné zhodnotit stroze bez uvážení, tedy získání potřebného objemu informací, o jaký fenomén se jedná. Bohužel jsme svědky toho, že nejrůznější elity tohoto tématu zneužívají ve prospěch své populistické propagační kampaně a tím staví méně informované lidi do pozice rukojmích. Zastráší je a vyvolávají hysterické emoce přes celou společnost. I z toho důvodu je zapotřebí téma rozebrat, což si klade za cíl tato diplomová práce.

V následujícím textu je tedy nabídnuto jisté penzum informací z renomovaných zdrojů. V analytické části je to potom komparace významných imigračních destinací a České republiky, a dále konkrétní příklad migrace z výrobního podniku průmyslového segmentu.

2 Cíl práce a metodika

Cíl

Cílem diplomové práce je zhodnocení vývoje mezinárodní migrace v průběhu historie až do současnosti. Práce se zabývá problematikou cizinců na pracovním trhu v České republice a Evropské unii, vycházející z platných právních předpisů. Dále jsou identifikovány členské země s vysokou mírou migrace a komparovány s Českou republikou, popř. i v rámci EU. Cíle analytické části diplomové práce jsou faktická zjištění plynoucí z komparace daných států ve vybraných oblastech a za využití charakteristik migrantů v porovnání s majoritní populací. Dále je proveden primární výzkum formou dotazníkového šetření v rámci vybraného odvětví v České republice ve významném podnikatelském subjektu. Tento výzkum má za cíl identifikovat důvody fluktuace pracovních sil z daného podniku.

Metodika

Teoretická část práce je zpracována pomocí studia odborné tuzemské i zahraniční literatury a příslušné legislativy. Jsou vymezeny pojmy související s mezinárodní migrací a trhem práce. Je zde využita převážně metoda deskripce.

Metoda komparace a analýza statistických dat získaných z dostupných veřejných zdrojů je použita převážně ze začátku analytické části diplomové práce. Byly zvoleny takové ukazatele, které nejlépe odrážejí potřeby srovnání a zároveň jsou dostupné v národních či evropských statistikách. Dále je proveden primární výzkum kvantitativní metodou dotazníkového šetření. Respondenti jsou převážně z řad nově nastupujících a odcházejících zaměstnanců u vybrané firmy. Závěrem výzkumu je především zjištění důvodu migrace pracovních sil v dané společnosti a zhodnocení vlivu různých faktorů odlišujících dotazované. Vlastnímu srovnávání předchází zhodnocení migračních politik, skladby migrantů a veřejných mínění majorit v komparovaných státech souvisejících s tématem. V tomto oddílu práce je použita deskriptivní metoda za využití poznatků ze studia odborných pramenů a komparativní metoda pro potřeby analýzy, kde jsou použita nejnovější data institucí EU a statistických úřadů porovnávaných států.

3 Teoretická východiska

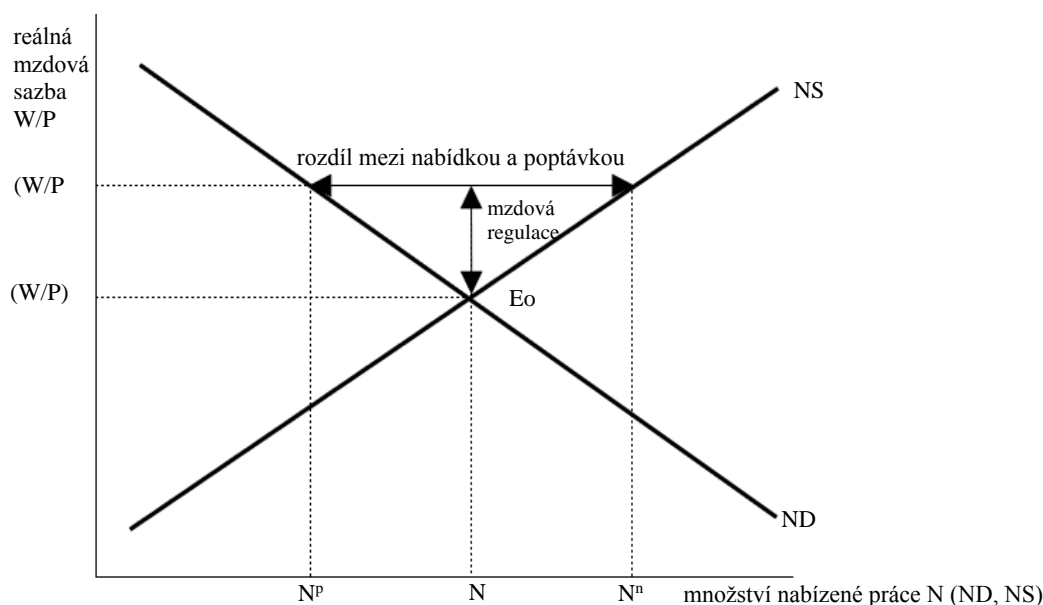
V teoretických východiscích jsou obsažena témata týkající se analytické části diplomové práce, především obecná problematika trhu práce, Evropské unie, migrace a souvisejícího legislativního rámce.

3.1 Trh práce

Podobně jako jakýkoliv jiný trh je i trh práce založen na vztahu dvou subjektů – toho, kdo nabízí svou práci a toho, kdo o tuto nabídku jeví zájem a je ochoten za ni zaplatit. Přičemž snaha nabízejícího je pracovat za co nejvyšší cenu a kupujícího naopak platit cenu co nejnižší. Výsledkem je buď prodej/nákup práce nebo odmítnutí.

Analýza tržního vztahu v pracovní sféře závisí na čtyřech základních komponentech trhu práce: nabídce práce, poptávce po práci, rovnováze na trhu práce a reálné a nominální mzdové sazbě. Rovnováha na trhu práce je znázorněna v grafu č. 1, kdy NS určuje agregátní nabídku, ND agregátní poptávku, Eo bod rovnováhy trhu práce, $(W/P)^*$ rovnovážnou reálnou mzdou, $(W/P)^1$ aktuální reálnou mzdou, N^* úroveň plné zaměstnanosti, N^P množství aktuálně poptávané práce a N^n množství aktuálně nabízené práce. [1]

Graf 1 Rovnováha na trhu práce

Zdroj: Kuchař, 2007 [1]

3.2 Migrace

Podle Paláta [2] se v případě migrace jedná nejenom o „*geografický pohyb jednotlivců či skupin, ale i o mobilitu osob v rámci užšího nebo širšího geografického prostoru*“. z toho vyplývá, že migrace může být vnitrostátní i mezinárodní. Pokud nastane změna místa pobytu osoby z území domovského státu, hovoří se o emigraci, v opačném případě pak o imigraci. [3]

Existuje samozřejmě i migrace nelegální, což označuje neoprávněný vstup, pobyt a vycestování osoby na nebo z daného státu. Její podskupinou je i tzv. tranzitní nelegální migrace, tj. migrace přes území daného státu bez náležitostí nutných ke vstupu a pobytu na jeho území. Účelem není setrvání na území, nýbrž pouze přesun do jiné cílové země. [4]

S migrací je mimo jiné úzce spojen pojem migrant, za nějž je dle Organizace spojených národů považována „*každá osoba, která překročí mezinárodní hranice a zůstává v jiné zemi déle než rok*“. Pro upřesnění tohoto pojmu dále například Rabušic a Burjanek provedli rozdělení migrantů do následujících kategorií:

- uprchlíci – mají oprávněné obavy z rasových, náboženských či národnostních důvodů nebo pro příslušnost k nějaké společenské vrstvě, popř. zastávají odlišné politické názory a nejsou ochotni přijmout tamější ochranu,
- osoby pobývající mimo svou rodnou zemi, které se nechtějí/nemohou vrátit na základě důvodných obav z obdobných příčin jako uprchlíci,
- žadatelé o azyl – v azylovém řízení se u nich prověřuje plnění daných kritérií,
- ilegální migranti – přebývají v cílové zemi bez potřebné dokumentace,
- dočasní pracovní migranti – jedinci vracející se po ukončení pracovního poměru zpět do vlasti,
- vysoce kvalifikovaní migranti – pobývají v cílové zemi za účelem výkonu pracovní činnosti,
- rodinní příslušníci – osoby stěhující se za svými příbuznými,
- navrátilci – lidé, kteří se po jistém čase vracejí do země původu. [2]

České právní předpisy používají namísto „migranta“ termín cizinec.

3.2.1 Historie migrace v Evropě

Dějiny evropské migrace jsou velmi rozsáhlé. Ruku v ruce se pojí s celou historií lidstva. V této kapitole jsou proto shrnuty pouze zásadní informace z moderní doby, které výrazně ovlivnily život v Evropě, její geopolitické uspořádání i to, jak ji vnímají současní obyvatelé. Dle Uherka se významné migrační události dělí do 9 kauz:

- 1) exodus a exil,
- 2) válka s osmanskou říší,
- 3) násilná migrace, evropské diaspory,
- 4) vystěhovalectví do mimoevropských destinací,
- 5) industrializace,
- 6) ekonomické migrace 1945–1975,
- 7) ekonomické migrace 1975–1990,
- 8) 90. léta – 2013.

Ad 1) Řízenou či polořízenou migraci lze sledovat v evropských zemích po celý středověk a novověk. Její důvod byl především ekonomický, avšak druhotně se měnila i náboženská a etnická skladba obyvatelstva. k rozsáhlým přesunům obyvatel docházelo také z důvodu christianizace. Později byly spojovány s těžbou rud a rozvojem řemesel, kdy migrovaly tisíce odborníků s rodinami na velké vzdálenosti od svých domovů. Ještě významněji přitahovala migranty města jako centra obchodu. Stěhovali se sem cechovní výrobci a obchodníci, čímž se vytvořila pestrá multilingvální společnost. V 18. a 19. století se vnitřní kolonizace stala politikou řady států, např. Rakouska-Uherska nebo carského Ruska.

Ad 2) V migrační historii se Evropy výrazně dotkla taktéž třicetiletá válka v letech 1618–1648, která vypukla mezi zastánci římskokatolické a reformačních církví. Bojovalo se třeba na územích dnešního Holandska, Rakouska, Francie nebo Německa. To vedlo na řadě míst k výraznému poklesu obyvatel a emigraci.

Ad 3) Počátek války s Osmanskou říší se datuje do poloviny 14. století. Osmané dobývali Evropu po 300 let. Tažení skočilo až roku 1683, kdy se neúspěšně snažili podmanit si Vídeň. Teprve poté se postupně začali stahovat zpět do Turecka. Vlivem tohoto došlo k depopulaci celých území a islamizaci Balkánu, která v některých zemích přetrvává dodnes.

Ad 4) S jednou z nejznámějších násilných migrací je spojeno vyhánění a transfer židovské populace. Jednalo se například o nucenou emigraci z Anglie ve 13. století, z Francie ve 14. nebo ze Španělska v 15. a samozřejmě také o období 2. světové války, za něž byla vyhlazena

třetina světové židovské populace. Po válce se ve většině zemí již nepodařilo obnovit židovské komunity. Momentálně tvoří pro Židy nejhlavnější základnu Izrael a USA. Mezi další podstatné skupiny v diaspoře se řadí Arméni a občané prchající před diktátorskými levicovými režimy.

Ad 5) Zájem o mimoevropské destinace je v Evropě patrný již od starověku. Vzhledem ke kontinentální propojenosti se prvotní emigrace uskutečňovaly do Asie a Severní Afriky. Zlomovým bodem v novodobých dějinách je ale objevení Ameriky a její postupné osidlování, což pomohlo vyřešit problém s přebytkem evropského obyvatelstva v industrializovaných oblastech.

Ad 6) Migrace 18. a 19. století je mnohdy spojovaná s industrializací a urbanizací. Pro chudé venkovské obyvatelstvo byla města mimo jiné lukrativní v placení mezd průmyslovými podniky v penězích, nikoliv v naturáliích. Někteří podnikatelé poskytovali poblíž pracovišť i možnost ubytování. Vznikl tak nový specifický fenomén modernity – dělnická rodina, jež se vyznačovala nízkým věkem manželů v době sňatku, vysokým počtem dětí a výraznou prostorovou mobilitou.

Ad 7) Po 2. světové válce Evropa poprvé v novodobé historii dosáhla kladného migračního salda. V západoevropských zemích nebyl dostatek obyvatelstva v nekvalifikovaných profesích, tudíž byly nakloněny migraci zahraničních migrantů. Nejdříve byli dělníci získáváni ze sousedních států, později ze soudobých či bývalých kolonií a mimoevropských zájmových oblastí jednotlivých států. Představy o flexibilním náboru levné pracovní síly ukončila strukturální (energetická, ropná a surovinová) krize v polovině 70. let. Pracovníci, kteří napomáhali obnovování evropské ekonomiky, paradoxně vlivem markantního slučování rodin v cílových destinacích ještě napomohli jejímu prohloubení.

Ad 8) Po překonání strukturální krize došlo k významným ekonomickým změnám. Tendence vytváření nekvalifikovaných pracovních sil se již neobnovila a zahraniční dělníci zůstávali zejména v terciálním sektoru. Další hospodářská odvětví, v nichž byli zaměstnáváni cizinci se přesouvají na jiné kontinenty. Mnoho imigračních skupin se tak dostalo do sociálních problémů, které se nepodařilo vyřešit ani v následující generaci. Trend imigrace do Evropy však neustal. Netýkalo se to ale pouze mimoevropských přistěhovalců, díky migraci v rámci evropských států se utužovaly jejich vztahy. Zvyšoval se i počet smíšených manželství. Nově více migrovaly ženy, které získávaly uplatnění například ve zdravotnictví či sociálních službách.

Ad 9) Pádem Sovětského svazu začali vlivem zvýšení průchodnosti státních hranic proudit do západoevropských zemí obyvatelé zemí východoevropských. Markantně vzrostl i počet žadatelů o azyl, převážně kvůli vojenským konfliktům. V návaznosti na toto se poprvé ukázalo azylové právo jako neefektivní, a proto začalo být přehodnocováno. V této etapě nelze jednoznačně určit důvody migrace lidí. Závisí na řadě faktorů a jsou kombinované. [5]

3.2.2 Migrační teorie

Migrační teorie se zpravidla nesnaží postihnout prediktivní modely budoucích migračních vln, nýbrž fungují jako konkluze a teoretická reflexe událostí, které mají z historického hlediska vliv nejen na integraci, asimilaci ale také na ekonomické aspekty ekonomik.

Kontinuální faktory podílející se na tvorbě migračních teorií jsou s vývojem civilizace velmi inovativní. Nejen vzhledem k tomu, že v dnešní době není problém cestovat (cestování je levnější, dostupnější a snazší), ale také díky rozvoji informačních technologií. Je možné komunikovat téměř s kýmkoliv takřka kdykoliv a kdekoliv. V neposlední řadě umožňuje bankovní systém i volně disponovat s finančními prostředky napříč kontinenty a ve vyspělých zemích využívat zdravotní a sociální systémy. V takových zemích se potom zřídka stává, že lidé končí v nesnázích bez pomoci. I jedinci, kteří nemají žádné prostředky, nemusí mít zpravidla obavu o svůj život. Tedy za předpokladu, že se nestanou obětí trestného činu. Pokud migranti neznají místní jazyk, nic nevlastní, nemají žádné povědomí o zemi, do které přicestovali, lze předpokládat, že někdo jejich problém začne řešit. Ať už se jedná o složky integrovaných záchranných systémů nebo charitativní organizace. Výše uvedené skutečnosti vedou k tomu, že se migrace stává méně transparentní, není možné přesně odhadnout, jaké je složení a motivace lidí, kteří se rozhodli migrovat, a především v poslední době je patrné, že se jedná o masový fenomén. [5]

Vysoké procento migrujících obyvatel pochází z převážně rozvojových zemí. Jejich cílovou destinací bývají často vyspělé země, jež lze charakterizovat zejména přebytkem kapitálu. Obvykle však dlouhodobě čelí nedostatku výrobního faktoru práce. U rozvojových zemí lze hovořit o opačné situaci. Proto dochází k pravidelnému přelévání těchto zdrojů dle potřeb majetné společnosti.

V období kauzy, kterou Uherek nazývá industrializace, zformuloval německo-britský geograf a kartograf Ernst Georg Ravenstein sedm základních zákonů migrace v současnosti známých jako **Ravensteinovy zákony**:

- 1) Každý migrační tok vytváří zpětnou migraci.
- 2) Většina migrantů se přesunuje na krátkou vzdálenost.
- 3) Lidi, kteří migrují na delší vzdálenosti, mají tendenci vybírat si jako cílovou destinaci velká města.
- 4) Venkovské obyvatelstvo migruje více než občané městských oblastí.
- 5) Rodiny jsou méně aktivní v mezinárodní migraci než mladé dospělé osoby.
- 6) Většinu migrantů tvoří dospělí.
- 7) Velká města rostou spíše v důsledku migrace než kvůli přirozenému přírůstku. [2]

Push-pull teorie rozděluje faktory tlaku (push) a tahu (pull). Je to kombinace aspektů, které na jednu stranu nutí migranty odejít ze země jejich původu. Na druhou stranu se jedná o aspekty, které migranty přitahují do cílové destinace. Mezi faktory tlaku lze zařadit mimo jiné následující skutečnosti: nedostatek pracovních míst, špatná zdravotní péče, diskriminace, znečištění životního prostředí, válka, přírodní katastrofy, desertifikace, hladomor, sucho, pronásledování nebo zastrasování, aj. Naopak mezi faktory tahu, které vedou obyvatele k přestěhování do nového místa patří například pracovní příležitosti, zdravotní péče, vzdělávání, bezpečnostní aspekty atp. z posledního vývoje mezinárodní migrace je jasné, že většina migrantů má ekonomické motivy.

Neoklasická teorie migrace popisuje zejména nerovnoměrné rozdělení práce a kapitálu. Tato teorie má své opodstatnění v makroekonomickém i mikroekonomickém prostředí. Na globální úrovni představuje rozdíl ve mzdách a příležitostech mezi jednotlivými zeměmi. Mnohé ekonomiky se potýkají s nedostatkem kvalifikovaných pracovních sil, vzhledem k tomuto deficitu se stává práce nedostatkovou a působí tak na růst mezd. Racionálně smýšlející pracovníci se snaží maximalizovat svoji mzdu i v mezinárodním prostředí, což postupně vede k eliminaci rozdílů na úrovni mezd. Na první pohled je jasné, že tato teorie se snaží zjednodušit jinak velmi komplexní jev migrace na pouze jeden faktor.

Nová ekonomie pracovní migrace vychází z předpokladu, že rozhodnutí o migraci není realizováno na úrovni jednotlivců, nýbrž na úrovni skupin se sebou souvisejících celků lidí. Tyto skupiny nemají ambice pouze maximalizovat jejich příjmy, nýbrž se také snaží minimalizovat možná rizika a omezení. Tato teorie především popisuje migrační toky

z venkova do měst. Na druhou stranu není příliš dobře aplikovatelná na současnou mezinárodní migraci. Lze ji vhodně ilustrovat na příkladu venkovské rodiny, která nemá dostatek prostředků pro modernizaci a v jejich lokalitě není dobře rozvinutý či dostupný pojišťovací a úvěrový trh. Absence trhů vede k vyslání jednoho ze členů do lokality, kde díky pravidelnému získávání finančních prostředků dojde ke zvýšení celkového příjmu jeho a taktéž i celé rodiny. Zároveň se diverzifikují zdroje a tím dojde ke snížení rizika.

Teorie duálního pracovního trhu se zaměřuje zejména na poptávkovou stranu migrace v cílových zemích a nabírání pracovníků z rozvojových zemí. Vychází tedy z nedostatku kvalifikovaných pracovníků v konkrétních odvětvích. Smyslem je fakt, že nižší pracovní pozice na pracovním trhu v rozvinutých zemích čelí motivačním problémům. Tyto pozice mají nízký společenský status, a tudíž málo možností pro další kariérní postup. Tato místa následně vytvářejí nabídky pro zahraniční pracovní síly. Tato teorie tedy popisuje iniciaci migrace ze strany zaměstnavatelů nebo vlád. Další možností může být silný hospodářský růst, který sehrává svou roli v generování přebytku pracovních míst v určitých sektorech. Tato příležitost otevírá dveře migrantům, kteří zprvu neřeší svoje společenské postavení a věří, že časem si najdou jinou práci mimo tento neatraktivní segment.

Teorie světového systému hledá příčiny migrace na základě změn historického uspořádání tržních vztahů v rámci světového systému. Na základě předpokladu nikdy nekončící akumulace kapitálu vytváří mobilní populaci, která je připravena migrovat do zahraničí. Zemědělské oblasti se stávají méně soběstačnými a jejich členové se jako námezdní dělníci stěhují do aglomerací za vidinou vyšších výdělků. Tento typ migrace je možné popsat zejména v oblastech koloniálních mocností a jejich periferních oblastí. Tato teorie dále uvádí, že pracovní migrace je jedním subsystémem světového trhu, jenž se dále rozvíjí díky globalizaci.

Teorie sítí je vnímána různorodě. Lze sem zařadit přístupy silných a slabých sociálních vazeb. Jedná se zejména o vazby národnostní, příbuzenské, kontakty s přáteli, bývalými spolupracovníky atp. Postupně vznikají migrační sítě, které propojují migranty s lidmi, kteří migraci teprve podstoupí. Cizinci, kteří již byli schopni adaptace jsou schopni nadále předávat své zkušenosti soukmenovcům v zemi svého původu. Existence sociálních sítí vede k minimalizaci rizik spojených s migrací. Migrace se tedy z čistě individuální úrovně stává stále více rozšířenou. Dané kontakty mohou migrantům poskytnout informace, například při hledání zaměstnání, ubytování nebo provedení administrativních úkonů.

O **teorii transnacionálního prostoru** se hovoří zejména ve spojitosti s globalizací a se vznikem informační společnosti. Zde pro zásadní pokrok v oblasti informačních technologií, což pomohlo prohloubit vazby v rámci teorie sítí a vedlo k vytvoření nových vazeb. Přesun migranta a procesu přijetí ze země odchodu do cílové destinace se stává jednodušší, levnější a rychlejší. Dnes je možné pracovat a žít v zahraničí, zároveň díky internetu a levnému cestování je možné neztratit své původní vazby. Globalizace se zásadním způsobem podílí na tvorbě migračních toků a vazeb mezi migranty ve vysílající a přijímací zemi.

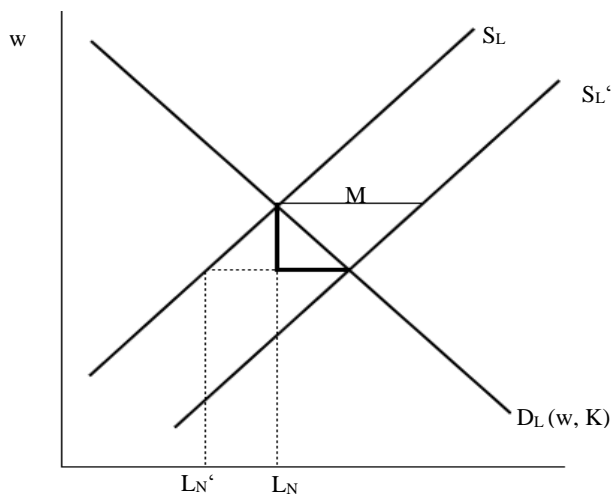
Institucionální teorie se nezaměřuje na vysvětlování migračních toků. Spíše cílí na související problémy institucionálního charakteru. Sleduje role institucí, vládních i nevládních, které jsou nuceny pod tlakem migrace k jistým úkonům. Těmi mohou být mimo jiné regulace, bezpečnostní prověrky, vydávání dokumentů, aj. V reakci na nelegální imigraci jsou instituce nuceny vytvořit nové úřady nebo přizpůsobovat stávající. Zejména propojení neformálních institucí, které mohou být zapojené do nelegálních převodů migrantů přes hranice falšování dokumentů. Což vyvolává následné reakce od institucí formálních.

Teorie kumulativní přičinnosti chápe migraci tak, že vede ke změnám, které mohou posílit proces migrace. Dle teorie duálního trhu lze také uvažovat pozice, které se díky migraci propadly v sociálním žebříčku tak nízko, že jsou pro lokální pracovníky, i přes potenciálně vysokou nezaměstnanost, zcela neatraktivní. Lze tedy říct, že migrace je v tomto ohledu vnímána jako důsledek řady změn, které byly paradoxně zapříčiněny migrací. [2]

3.2.3 Dopady migrace na trh práce

Základní ekonomické souvislosti a dopady migrace pro trh práce postihuje neoklasický model trhu práce. Poptávka po práci (D_L) je závislá na dostupné kapitálové zásobě (K) a mzdové sazbě (w). V grafu 2 je zobrazen příchod nových pracovních migrantů ($M =$ jejich počet), který tím vyvolá posun nabídky práce z S_L na S_L' . Sníží se tak mzdová sazba a poklesne zaměstnanost tamějších pracovníků ve výši L_N až L_N' . Zvýrazněný trojúhelník je ekvivalentem znázornění zvýšení blahobytu v souvislosti s migrací. [2]

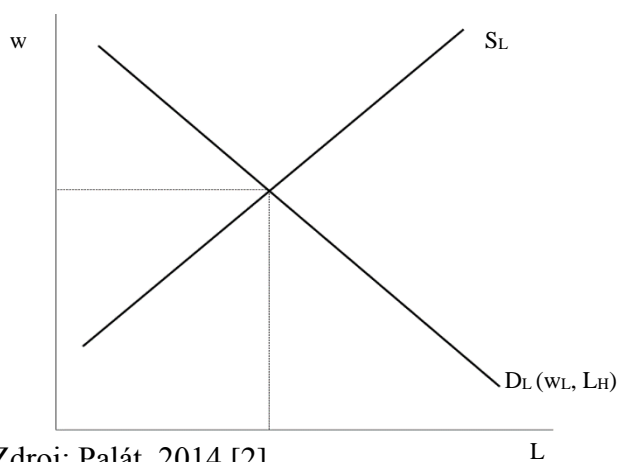
Graf 2 Příchod migrantů v neoklasickém modelu trhu práce

Zdroj: Palát, 2014 [2]

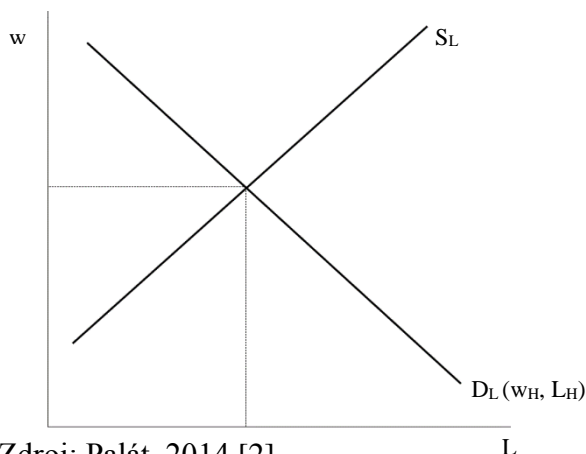
Více se realitě ovšem blíží situace, kdy je trh práce vnímán samostatně pro nízkokvalifikované a vysoce kvalifikované pracovníky (duální trh práce). V grafu 3 je zobrazen oddělený trh práce pro jedince s nízkou kvalifikací. Poptávka po práci nízkokvalifikovaných je závislá na jejich mzdové sazbě (w_L), ale i na počtu vysoce kvalifikovaných (L_H). K efektivnímu fungování trhu je totiž potřeba, aby existovalo určité proporcionální zastoupení nízkokvalifikovaných i vysoce kvalifikovaných jedinců. V grafu 4 je znázorněna poptávka po vysoce kvalifikovaných pracovnících závislá na jejich mzdové sazbě (w_H) a počtu (L_H). [2]

Graf 3 Trh práce pro nízkokvalifikované pracovníky

Zdroj: Palát, 2014 [2]

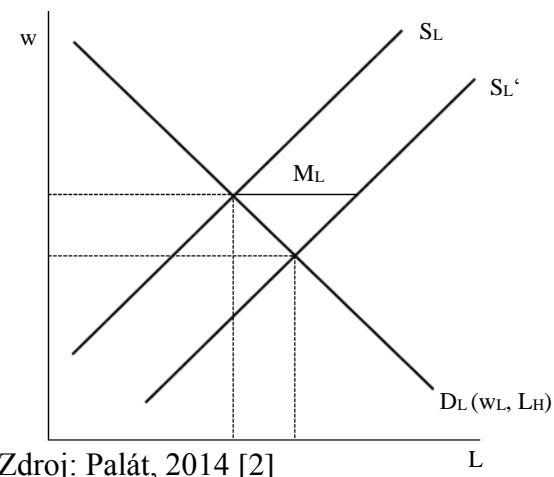
Graf 4 Trh práce pro vysoce kvalifikované pracovníky

Zdroj: Palát, 2014 [2]

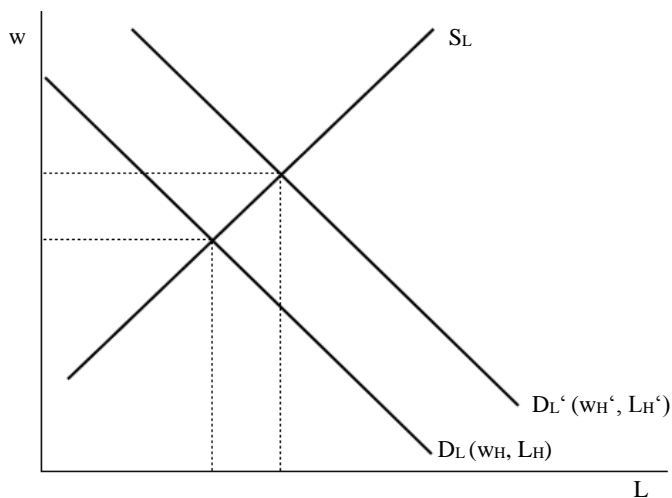
Při imigraci nízkokvalifikovaných jedinců (M_L) pro ně vzroste nabídka práce z S_L na S_L' . Zároveň poroste nabídka práce i pro vysoce kvalifikované. Jelikož bude třeba více kvalifikovaných pracovníků k řízení imigrací zvýšeného počtu nízkokvalifikovaných lidí. Z grafů 5 a 6 je patrné, že mzdová sazba nízkokvalifikovaných pracovníků se bude snižovat, vysoce kvalifikovaných naopak zvyšovat. [2]

Graf 5 Dopady imigrace pracovníků s nízkou kvalifikací pro trh práce s nízkokvalifikovanými pracovníky

Zdroj: Palát, 2014 [2]

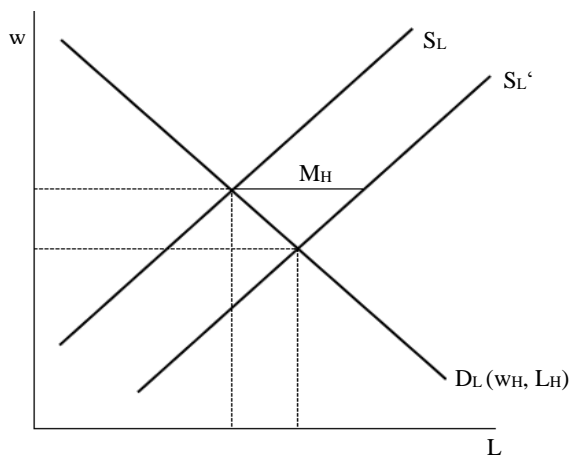
Graf 6 Dopady imigrace pracovníků s nízkou kvalifikací pro trh práce s vysoce kvalifikovanými pracovníky

Zdroj: Palát, 2014 [2]

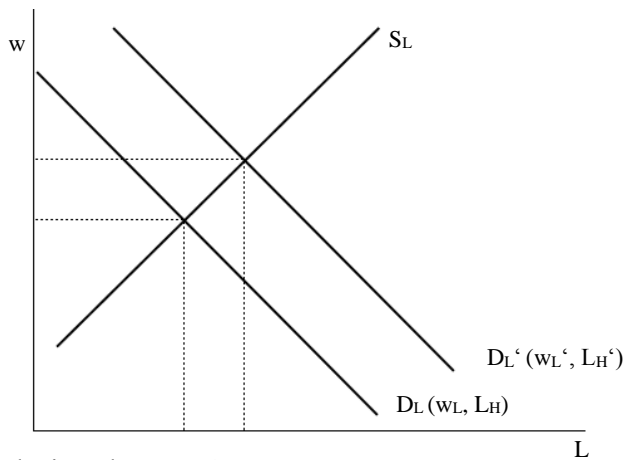
V případě imigrace vysoce kvalifikovaných pracovníků (M_H) pro ně vzroste nabídka práce z S_L na S_L' (viz Graf 7). Vzestupnou tendenci bude mít i poptávka po nízkokvalifikovaných jedincích z D_L na D_L' z toho důvodu, že bude třeba více nekvalifikovaných zaměstnanců, aby mohli být řízení vysoce kvalifikovanými imigranty (viz Graf 8). z grafů 7 a 8 je patrné, že mzdová sazba vysoce kvalifikovaných roste, kdežto nízkokvalifikovaných klesá. [2]

Graf 7 Dopady imigrace pracovníků s vysokou kvalifikací pro trh práce s vysoce kvalifikovanými pracovníky

Zdroj: Palát, 2014 [2]

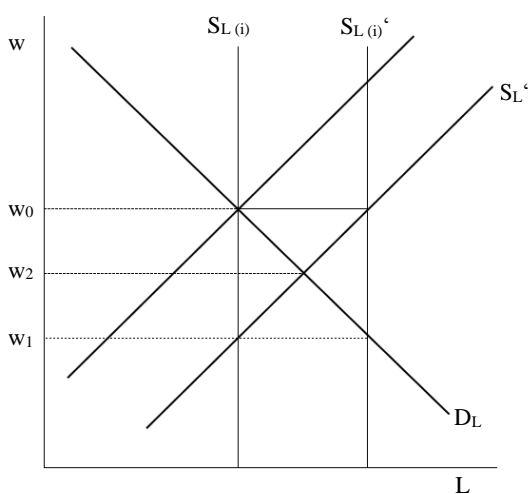
Graf 8 Dopady imigrace pracovníků s vysokou kvalifikací pro trh práce s nízkokvalifikovanými pracovníky

Zdroj: Palát, 2014 [2]

Při studiu dopadů pracovní migrace lze model trhu práce dále rozšířit v závislosti na zvážení různých elasticit nabídky a poptávky po práci. Když by tedy křivka nabídky práce byla zcela neelastická ($S_{L(i)}$), imigrace by vedla ke zvýšení nepružné nabídky práce z $S_{L(i)}$ na $S_{L(i)'}^{\prime}$. Snížila by se tím mzdová sazba z w_0 na w_1 . Dále je do grafu zahrnut i posun nabídky práce z S_L na S_L' a křivka nabídky ponechána elastická. v tomto případě dojde ke snížení mzdové sazby z w_0 na w_2 . Je patrné, že se rovnovážná mzda při neelastické nabídce mění mnohem více než při elastické. Zvýšení nepružné nabídky práce má přímý dopad na vyšší mzdy. [2]

Graf 10 Dopady zvýšení nabídky práce v důsledku imigrace při různých elasticitách nabídkové křivky

Zdroj: Palát, 2014 [2]

3.3 Evropská unie

Evropská unie (dále jen „EU“ či „Unie“) je politickou a ekonomickou unií. Za své cíle si stanovuje udržování míru mezi členskými státy a jejich sousedy a vycházení z dosažených výsledků, umožňování evropským zemím praktickou spolupráci, zajišťování bezpečného života v Evropě, chránění evropské identity a rozmanitosti v době globalizace a podporu hospodářské a sociální solidarity. Se všemi členskými státy sdílí své hodnoty jako např. nedotknutelnou lidskou důstojnost, svobodu pohybu a jednotlivce, jež chrání Listina základních práv EU, zastupitelskou demokracii, rovnost, právní stát a lidská práva.

Předchůdcem Unie bylo Evropské hospodářské společenství založené v roce 1958 Francií, Itálií, Německem, Belgií, Nizozemím a Lucemburskem. Ve svých počátcích bylo orientované čistě hospodářsky. Nyní kooperuje i v mnoha dalších oblastech, např. ochraně životního prostředí, veřejného zdraví, boje za změnu klimatu apod. Dále stvořila společnou měnovou jednotku euro (momentálně se používá v 19 členských státech). EU je globálně nejvýznamnějším obchodním sdružením a největším vývozcem produktů a služeb, jemuž napomáhá i volný obchod uskutečňující se v rámci jednotného trhu mezi jejími členskými zeměmi. Jednotný trh Unie vnímá díky volnému pohybu většiny zboží, služeb, kapitálu a osob jako svůj ekonomický motor. Cílem je ho nadále rozvíjet ve prospěch obyvatel Evropy i v dalších oblastech, např. energetický trh, trh se znalostmi a kapitálové trhy. Celosvětově prosazuje liberalizaci světového obchodu.

EU zřizuje celou řadu orgánů s rozhodovací pravomocí, tvoří tak i právní předpisy s dopadem na každodenní život svých občanů. Obecně jsou předpisy a politiky Unie výsledkem rozhodnutí Evropského parlamentu zastupujícího občany, Rady zastupující vlády členských zemí a Evropské komise, výkonného orgánu nezávislého na vládách a prosazujícího společné evropské zájmy.

Evropský parlament vykonává demokratickou kontrolu nad činnostmi Unie. Společně s Radou nese odpovědnost za přijímání rozpočtu navrhnutého Evropskou komisí a podílí se na schvalování právních předpisů a postupem souhlasu schvaluje mezinárodní dohody EU vyjednané Evropskou komisí a nové smlouvy o rozšíření Unie. Poslanci tohoto parlamentu jsou voleni v přímých volbách konajících se každých 5 let. Parlament může kdykoliv rozpustit komisi za předpokladu, že přijme návrh na vyslovení nedůvěry a schválí ho dvoutřetinová většina. Rovněž klade otázky Radě a Komisi, jimiž kontroluje řízení politik EU. Často úzce spolupracuje s poslanci národních parlamentů členských zemí. Zajišťuje se

tak dodržování zásady subsidiarity, kterou EU stanovuje, že jedná pouze v případě, že lze cílů zamýšlené činnosti účinněji dosáhnout na unijní úrovni než na národní či regionální.

Nejvyšším politickým orgánem Unie je **Evropská rada** složená z předsedy Evropské komise a hlav států a/nebo předsedů vlád jednotlivých členských zemí. Standardně se scházejí čtyřikrát ročně v Bruselu. Má svého stálého předsedu, jenž zajišťuje koordinaci a kontinuitu práce rady. Stálý předseda se volí na dva a půl roku kvalifikovanou většinou hlasů členů Evropské rady a může být zvolen dvakrát po sobě. v současnost zastává tento post bývalý polský premiér Donald Tusk. Evropská rada má za úkol stanovovat cíle EU a způsob, jak jich dosáhnout. Je rovněž iniciátorem stěžejních politik Unie a rozhoduje v otázkách, na něž nedokázala najít kolektivní odpověď Rada ministrů. v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky, mechanismu umožňujícího koordinaci zahraniční politiky členských států, řeší naléhavé mezinárodní problémy.

Rada (nebo také Rada ministrů) je složena z ministrů vlád členských zemí EU. Ty se po období šesti měsíců střídají v předsednictví Rady. v první polovině roku 2019 je to Rumunsko, po něm následuje Finsko, Chorvatsko, Německo, Portugalsko a Slovinsko. Každého zasedání Rady se vždy účastní jeden ministr za členskou zemi. Personální skladba schůzek ovlivňuje jejich obsah, zda se projednává zemědělství, doprava, průmysl, zahraniční politika, zemědělství, životní prostředí atd. Hlavní činnost Rady spočívá ve schvalování právních předpisů EU, obvykle ve spolupráci s Evropským parlamentem. Oba orgány rovněž nesou shodnou odpovědnost za přijímání rozpočtu Unie. Rada dále podepisuje i mezinárodní dohody vyjednané Komisí. Svá rozhodnutí Rada přijímá podle podnětu hlasování kvalifikovanou většinou hlasů, prostou většinou nebo jednomyslně. k jednomyslnému rozhodnutí se přechází u důležitých otázek týkajících např. daňového systému či přistoupení další země k EU. Převážně se ale rozhodnutí Rady přijímají kvalifikovanou většinou, tzn. pokud pro rozhodnutí bude hlasovat alespoň 55 % členských zemí (16) představujících minimálně 65 % obyvatelstva Unie (cca 332 milionů), bude přijato.

Evropská komise je klíčovým orgánem EU. Má oprávnění zpracovávat návrhy nových právních předpisů Unie a předkládat je Evropskému parlamentu a Radě k diskuzi a schvalování. Její členové jsou jmenováni na 5 let a podléhají schválení Parlamentem, jemuž se komise zodpovídá. Za každou členskou zemi je zde zastoupen jeden komisař, včetně předsedy a vysokého představitele EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (jeden z místopředsedů Komise). Od 1. listopadu 2014 je Komise vedena Jeanem-Claudem Junckerem. Ten jmenoval sedm místopředsedů ke koordinaci práce komisařů a zajištění

věnování pozornosti prioritním oblastem, např. pracovním místům, jednotnému digitálnímu trhu, energetice, klimatickým změnám a hospodářské a měnové unii. Úkolem Komise je pracovat ve společném zájmu, nesmí tedy přijímat pokyny žádné vlády členské země. Při výkonu svých pravomocí je značně nezávislá. Dalším z jejích úkolů je zajištění dodržování nařízení a směrnic přijatých Parlamentem a Radou v členských státech. Pokud by našla neshodu, může podat na stranu neplnící své povinnosti žalobu u Soudního dvoru, aby ji tak donutila jednat v souladu s předpisy. Je také výkonným orgánem Unie, uskutečňuje rozhodnutí Rady a má širokou pravomoc při řízení společných politik a spravuje jejich rozpočet.

Dalšími orgány Unie je např. Účetní dvůr, Evropská centrální banka, Soudní dvůr nebo Evropský veřejný ochránce práv. [6] Dále zřizuje např. Eurostat, statistický úřad EU, odpovědný za uveřejňování celoevropských statistik a ukazatelů, díky nimž lze porovnávat jednotlivé země a regiony. [7]

V současnosti Unii tvoří 28 členských států, jedná se však o tzv. Brexitu, což je referendum, jež se konalo 23. června 2016 ve Velké Británii. Její občané tehdy demokraticky rozhodli o vystoupení země z Unie a Evropského společenství pro atomovou energii dle článku 50 Smlouvy o EU. Dne 29. března 2017 oficiálně britští představitelé tento svůj záměr sdělili Evropské radě. [8] Původně měli Britové Unii opustit 29. března 2019, britský parlament však jednání o podobě Brexitu zamítl a termín nových jednání byl stanoven na 12. dubna 2019.

3.3.1 Společná migrační politika EU

EU má mimo jiné stanovenou i společnou migrační a azylovou politiku, která je zaměřena zejména na účinné řešení problémů souvisejících s migrací. Mezi roky 2015–2017 investovala do humanitární pomoci uprchlíkům přes 10 miliard eur ze svého rozpočtu.

V roce 2015 Unie zareagovala na vrcholící migrační krizi a uskutečnila celou řadu opatření pro zajištění lepší ochrany vnějších hranic a dohledu nad migračními toky. Díky tomu nelegální migrace klesla o více než 90 %. Mimo jiné byly vyspecifikovány i dvě hlavní migrační trasy cizinců. Jednalo se o

- trasu přes centrální Středomoří a
- trasu přes východní Středomoří. [9]

Trasa přes centrální Středomoří se v posledních letech se stala nejfrekventovanější vstupní cestou do EU pro nelegální migranty a žadatele o azyl. Největší podíl subsaharských a

severoafričských migrantů používá jako zemi tranzitu Libyi. Odtud se vydávají na plavbu po Středozemním moři. To vedlo ke vzniku lybijských převaděčů a obchodníků s lidmi. Proto Unie přijala opatření k řešení tamější migrační situace a hlavních příčin africké migrace, která si v Libyi kladou za cíl poskytovat výcvik pobřežní strážní, podporovat místní komunity, zlepšit správu hranic a poskytovat ochranu a pomoc uprchlíkům a migrantům. Finančně na to vyčlenila prostředky ve výši 237 milionů eur. Co se týče řešení hlavních příčin africké migrace se EU snaží rozvíjet spolupráci např. předcházením konfliktů, podporou hospodářského vývoje, tvorbou pracovních míst nebo rámce pro migrační partnerství. [10] Trasou přes východní Středomoří se označuje námořní cesta z Turecka do Řecka. Odtud v roce 2015 přišlo značné množství uprchlíků před válkou v Sýrii. Díky spolupráci s Tureckem se jejich počet radikálně snížil (mezi roky 2016 a 2017 o 77 %), rovněž výrazně poklesl i počet úmrtí na moři. Na základě vzniklé situace byla přijata také řada souborů pravidel a rámců pro řízení legálních migračních toků žadatelů o azyl, vysoce kvalifikovaných pracovníků, studentů, výzkumných pracovníků, sezónních pracovníků a migrantů z důvodu slučování rodin.

Jedním z legálních migračních toků je přesídlování, které umožňuje uprchlíkům potřebujícím ochranu vstoupit bezproblémově do Unie. v této oblasti bylo zavedeno několik programů, například program přesídlování pro syrské uprchlíky v Turecku (2016) či evropský program přesídlování (2015). v současnosti se jedná o zavedení stálého rámce EU pro přesídlování. Ten by měl stanovovat společný postup a kritéria v celé Unii a nahradit stávající programy přesídlování.

3.4 Zaměstnávání cizinců z pohledu právních předpisů

Většina zemí Evropy je členem tzv. Schengenského prostoru. Občané konkrétních států, podnikatelé a turisté se zde mohou volně pohybovat, aniž by na hranicích jednotlivých států prošli kontrolou. Vznikl v roce 1985 a od té doby se neustále rozšiřuje. v současnosti zahrnuje 26 zemí, konkrétně to jsou Belgie, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Island, Itálie, Lichtenštejnsko, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko a Švýcarsko. [11]

Jedním ze základních předpokladů pro bezproblémovou funkčnost Schengenského prostoru je společná vízová politika pro krátkodobé pobyty (do 90 dní). Za podmínky dodržování platné právní úpravy, včetně společného seznamu třetích zemí, tj. států, které nejsou členy

EU, popř. Islandem, Lichtenštejnskem, Norskem nebo Švýcarskem [12], majících vízovou povinnost či jsou o této povinnosti osvobozeny, lze tak eliminovat potenciální bezpečnostní a migrační rizika. Je třeba také dodržovat právní předpisy včetně společného seznamu třetích zemí které. Mezi státy s vízovou povinností patří například Ukrajina.

Schengenské vízum pak umožňuje svému držiteli pobyt v rámci celého schengenského prostoru. Maximální délka krátkodobého pobytu na území členských států je stanovena na 90 dní v jakémkoli 180denním období. Tato maximální délka se uplatní jak v případě příslušníků třetích zemí bez vízové povinnosti, tak v případě těch s vízovou povinností. Občané třetích zemí s vízovou povinností jsou však dále pro konkrétní pobyt limitováni počtem dnů, na které je jim vízum vydáno. Tato doba se odvíjí od informací, které konzulát obdrží od občana třetí země při žádosti o vízum. [13]

3.4.1 Dlouhodobý pobyt v ČR

Pokud cizinec pobývá na území České republiky na vízum k pobytu nad 90 dnů, hodlá zde přechodně setrvávat po dobu delší než 1 rok a trvá-li zároveň stejný účel pobytu, je oprávněn podat na pracoviště ministerstva vnitra žádost o povolení k dlouhodobému pobytu. Ve stanovených případech (studium, vědecký výzkum, společné soužití rodiny, rezident jiného státu EU, investování, zaměstnanecká karta, modrá karta, karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance) lze žádost bez předchozí podmínky pobytu na vízum podat i na zastupitelském úřadu. Žádost o povolení a prodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu je obecně povinen podat nejdříve 120 dnů před skončením platnosti dosavadního povolení či dlouhodobého víza a nejpozději poslední den platnosti. Žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu a žádost o změnu účelu povolení k dlouhodobému pobytu je obvykle povinen podat osobně. Při žádání o prodloužení doby platnosti dlouhodobého pobytu stačí, když v poslední den zákonné lhůty předá žádost poštovní přepravě. V případě podání žádosti na zastupitelském úřadě dotyčný obdrží vízum nad 90 dní za účelem převzetí povolení k pobytu, se kterým přicestuje do ČR a do 3 pracovních dnů se musí dostavit na pracoviště ministerstva vnitra ke splnění ohlašovací povinnosti a sejmutí biometrických údajů nezbytných pro vydání průkazu o povolení k pobytu. Nedostaví-li se, řízení o žádosti je zastaveno a musí z ČR odcestovat.

Ministerstvo vnitra má i pravomoc v důvodných případech žádost odmítnout. Může se tak stát například jestliže cizinec nepředloží ve stanovené lhůtě veškeré doklady, nevyplní žádost o udělení dlouhodobého pobytu pravdivě, je nežádoucí osobou, je zařazen do

Schengenského informačního systému, existuje odůvodněné nebezpečí, že by mohl při svém pobytu ohrozit bezpečnost státu, závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo ohrozit mezinárodní vztahy ČR či smluvních států. [14]

Zaměstnanecká karta

Pro případ, že by cizinec do ČR imigroval za účelem zaměstnání, musí zažádat o tzv. zaměstnaneckou kartu. [15] Ta je druhem povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR, kdy účelem pobytu delšího než 3 měsíce je zaměstnání. Migrant, který má zaměstnaneckou kartu, je oprávněn pobývat na území České republiky a zároveň, pracovat na pracovní pozici, na níž byla zaměstnanecká karta vydána, nebo ke které byl udělen souhlas odboru azylové a migrační politiky ministerstva vnitra. Zaměstnanecká karta nahrazuje povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání, vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem zaměstnání i zelenou kartu. Má podobu plastové karty s biometrickými prvky a nejčastěji se vydává na dobu trvání pracovního poměru, nejdéle však na 2 roky, s možností opakovaného prodloužení platnosti. Standardní lhůta pro rozhodnutí o žádosti o zaměstnaneckou kartu je 60 dnů. Ve zvlášť složitých případech nebo zažádal-li odbor azylové a migrační politiky ministerstva vnitra o vydání závazného stanoviska Úřadu práce ČR může být prodloužena na 90 dnů.

Je určena pro cizince ze všech států světa kromě občanů členských států EU/EHP a Švýcarska a jejich rodinných příslušníků z ostatních států, jež jsou držiteli pobytové karty rodinného příslušníka občana či o její vydání požádali. Z hlediska odborné způsobilosti je pro všechny druhy zaměstnání bez ohledu na stupeň požadované odborné způsobilosti. Dotčená pracovní místa, na které lze podat žádost o zaměstnaneckou kartu, však musí být evidována v centrální evidenci volných pracovních míst vhodných pro držitele zaměstnanecké karty a se souhlasem zaměstnavatele být také zveřejňována na internetovém Integrovaném portálu Ministerstva práce a sociálních věcí. Z toho vyplývá, že se zaměstnanecká karta váže vždy ke konkrétní pracovní pozici (nebo i k více pozicím), na niž byla poskytnuta, popř. k pracovní pozici, ke které byl udělen souhlas ministerstva vnitra v rámci změny zaměstnavatele nebo pracovní pozice.

Zaměstnanecká karta opravňuje cizince k pobytu na území ČR i k zaměstnání, aniž by musel speciálně žádat i u Úřadu práce ČR, tzn. má duální charakter. Existuje však také v neduálním charakteru. V takovém případě je jen povolením k pobytu, a to u cizince, u něhož je vyžadováno nadále povolení k zaměstnání nebo který má podle zákona volný přístup na trh.

Modrá karta

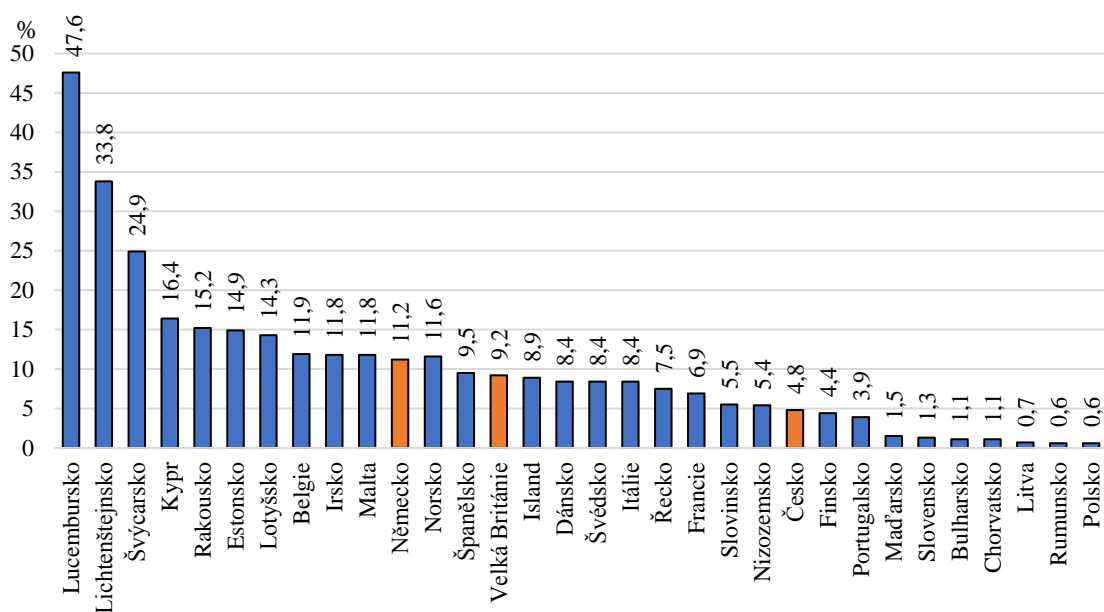
Modrá karta je dlouhodobý pobyt za účelem výkonu zaměstnání s vysokou kvalifikací. Opravňuje cizince k výkonu zaměstnání a zároveň k pobytu. Za vysokou kvalifikaci se považuje řádně ukončené vysokoškolské vzdělání nebo vyšší odborné vzdělání trvající nejméně 3 roky. Databázi volných míst pro modré karty lze také najít na stránkách ministerstva práce a sociálních věcí. [16]

4 Analytická část

4.1 Cizinci ve vybraných zemích Evropy

Z informací ČSÚ [17] vyplývá, že největší podíl cizinců na obyvatelstvu konkrétního evropského státu mělo k 1. lednu 2017 s téměř 50 % Lucembursko. Mezi další státy se řadí Lichtenštejnsko s více než třetinovou částí a Švýcarsko s cca čtvrtinovou. Česká republika se pohybuje těsně pod 5% hranicí. Z grafu níže je možné usuzovat prestiž jednotlivých lokalit. V případě Lucemburska nelze pominout skutečnost, že má celosvětově nejvyšší HDP na obyvatele. Jeho hlavní ekonomickou silou jsou služby. Za vše hovoří fakt, že zde sídlí více než 200 bank. V případě Lichtenštejnska se taktéž jedná o silného světového ekonomického hráče. Zejména diverzifikovaná průmyslová výroba je důvodem, proč země hospodaří s přebytkem kapitálu. Švýcarsko, další v pořadí, je notoricky známé pro své kvalitní řemeslné produkty. V případě zemí v čele statistiky je i velmi běžným jevem, že tam za prací dojíždí početné skupiny lidí ze sousedních států.

Graf 11 Podíl cizinců na obyvatelstvu ve vybraných evropských státech k 1. lednu 2017 (v %)

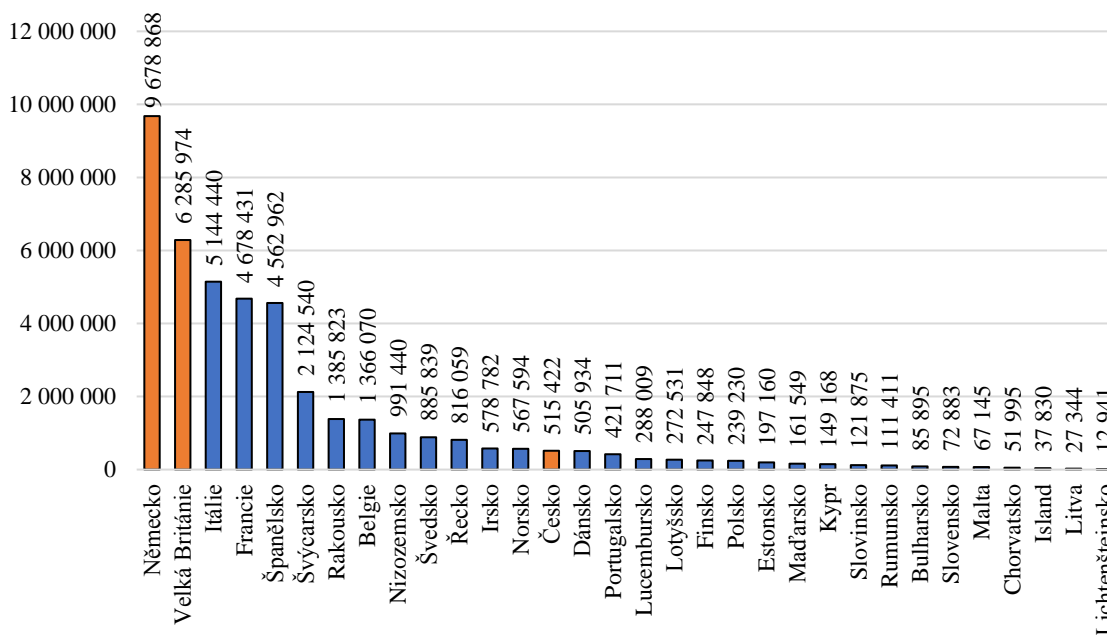
Zdroj: ČSÚ, 2018 [17]

Celkový počet migrantů v evropských zemích k 1. lednu 2017 vyčíslil Eurostat. Z jeho dat vyplývá, že nejpočetnější skupinu migrantů má s počtem téměř 10 milionů Německo. Na

druhém místě se umístila s necelými 6,3 miliony Velká Británie. Česká republika pokořila půl milionovou hranici. [18]

V případě vedoucích položek v grafu 12, kde se již nejedná o pravidelné přesuny lidí za prací mezi sousedními zeměmi, se zde nabízí poněkud jiné vysvětlení. Za takto vysoký nárůst lidí v absolutní hodnotě může sociální systém výhod a zahraniční politika. Stejně tak jako Německo, i Velká Británie má dosud otevřenou ekonomiku, která nedisponuje dostatkem lidských zdrojů pro svůj rostoucí potenciál. Jejich otevřená politika vůči přistěhovalcům odráží do jisté míry potřebu pro naplnění kapacit nízkokvalifikovaných pozic na pracovním trhu. Negativem se stává, že jistá část přistěhovalců není schopna zastávat ani tyto pozice bez potřeby vysoké kvalifikace. Někdy se může jednat o rodinné příslušníky migrantů, kteří jsou systémově prospěšní. V každém případě tento fenomén s sebou nese řadu dalších patologických jevů.

Graf 12 Počet cizinců ve vybraných evropských státech k 1. lednu 2017 (v osobách)

Zdroj: ČSÚ, 2019 [18]

4.2 Německo

Spolková republika Německo je jednou z šesti zakladatelských zemí Evropské unie. Také je členem eurozóny (od 1. 1. 1999) a Schengenského prostoru (od 26. 3. 1995). Skládá se ze šestnácti spolkových zemí. Hlavním městem je Berlín. Počet jejího obyvatelstva čítá

přibližně 82 miliónů lidí. k 31. 12. 2017 měla celkově 10 623 940 migrantů. k 31. 12. 2017 se rovněž vztahují veškerá data dále týkající se Německa, pokud není uvedeno jinak.

Hnacím motorem německé ekonomiky byl v roce 2016 s 25,6 % průmysl. k dalším významným patřila veřejná správa, obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče (18,4 %) a velkoobchod a maloobchod, doprava, ubytování a pohostinské služby (15,7 %).

V roce 2017 byly celkové výdaje EU do Německa 10,927 milionu eur, což reprezentuje 0,33% podíl německého hrubého národního důchodu. Zatímco Německo do EU přispělo 19,587 miliardami eur (0,59 % německého HND). [19]

4.2.1 Migrační politika

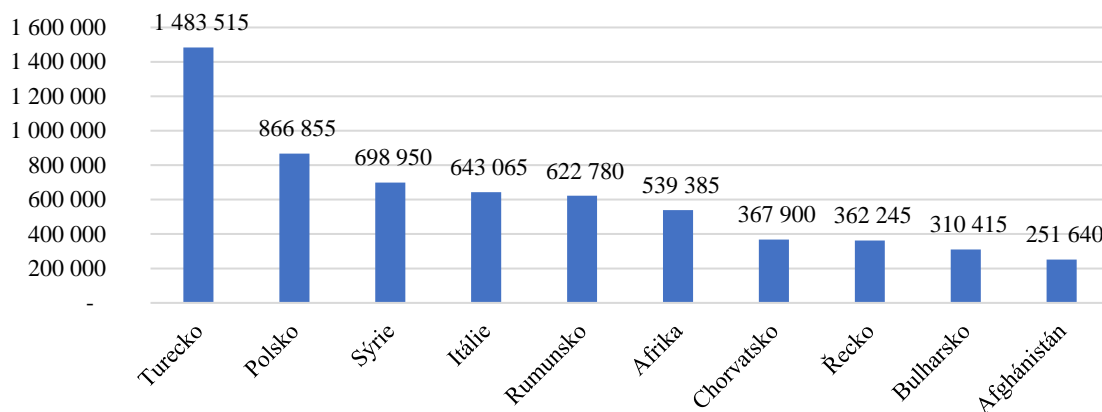
V Německu je migrační a azylová legislativa upravována především na federální úrovni a danou problematiku spravuje zejména Spolkový úřad pro migraci a utečence (Bundesamt für Migration und Flüchtlinge) patřící Spolkovému ministerstvu vnitra. Poválečná migrace do Německa se datuje do 50. let 20. století, kdy byli najímáni smluvní pracovníci ze zahraničí. Náborová politika po roce 1973 skončila a stát se začal neúspěšně snažit o omezení imigrace. Německo čelilo také vysokému počtu vystěhovalců a žadatelů o azyl s politicky či historicky motivovanou migrací. z tohoto důvodu se od konce 80. let 20. století mimo jiné začalo označovat za cílovou a přijímající zemi. v roce 1993 však došlo k výraznému zpřísnění pravidel v oblasti azylu. I přes to ke konci 90. let 20. století a v počátečních letech 21. století pak Německo zažívalo největší nárůst migrace. k další zásadní změně migrační a integrační politiky se dospělo až v období okolo roku 2000, kdy byl novelizován zákon o občanství. Od roku 2005 platí v Německu také zákon o pobytu cizinců. I jeho zásluhou byla v letech 2008 a 2009 poprvé od sjednocení Německa záporná migrační bilance. Německá vízová a migrační politika se v posledních letech zaměřuje zejména na ekonomické priority v úzké vazbě na potřeby trhu práce. Německý systém pobytu imigrantů je postaven na požadavku plnění konkrétního pobytového účelu, kterým může být například výdělečná činnost či studium. Změna účelu zpravidla nebývá v rámci stávajícího pobytu možná. Pro migranty je Německo jednou z nevýznamnějších cílových zemí v Evropě. Pokud je cizinec občanem členského státu EU, nepotřebuje ke vstupu a pobytu žádné pobytové vízum či povolení dle německého pobytového zákona a požívá práva volného vstupu a pohybu na území. U pobytu delšího než 3 měsíce má jenom tzv. oznamovací povinnost k příslušnému přihlašovacímu úřadu (Einwohnermeldeamt) a objasnit účel svého pobytu. Poté zde může pobývat jako osoba samostatně výdělečně činná,

zaměstnanec, jedinec hledající práci, poskytující nebo využívající služby nebo nezaměstnaný. Totožné podmínky platí i pro občany Norska, Islandu, Lichtenštejnska a Švýcarska. Ostatní imigranti ze třetích zemí potřebují ke vstupu a pobytu některé z příslušných migračních oprávnění. v současnosti se prakticky neuplatňují obecné kvantitativní kvóty k řízení pracovní migrace. Díky bilaterálním dohodám se třetími zeměmi sice k částečnému uplatňování kvót dochází, jejich skutečné využití je ovšem minimální. Německo má uzavřené dohody o vzájemné spolupráci s většinou zemí střední a východní Evropy, jejichž součástí je kupříkladu ujednání o počtu pracovníků umisťovaných do německých společností v rámci firemní spolupráce či podmínky k zajištění jazykové nebo odborné přípravy pro zaměstnance z partnerských zemí. Je možné konstatovat, že k regulaci pracovního trhu dochází hlavně přes nastavení zákonných podmínek, na jejichž základě mohou cizinci v Německu pracovat a pobývat. Nynější systém pracovní migrace je sice přizpůsoben potřebám trhu práce, jen však z pohledu kvalifikovaných a vysoce kvalifikovaných oborů. Pro občany třetích zemí je migrace do Německa omezena pouze na určité profesní skupiny. Mimo jiné byl tento selektivní přístup k pracovní migraci kritizován také Organizací pro ekonomickou spolupráci a rozvoj, která ve svých doporučeních podala návrh na doplnění stávající možnosti imigrace. I přes veškerá legislativní opatření liberalizující přístup cizinců ze třetích zemí na německý trh práce, stále je vstup na trh práce pro cizince ze třetích zemí otevřen zejména pro studenty, odborné pracovníky a blízké rodinné příslušníky. Před vydáním pobytového oprávnění je nutné mít souhlas s vydáním pracovního povolení. Mohou ho získat jen imigranti spadající do jednoho z daných odvětví (vědci, IT specialisté, vysoce kvalifikovaní pracovníci s vysokým příjmem atp.) nebo jedinci, kteří mohou na své zaměstnání prokázat veřejný zájem. Pro nekvalifikované nebo nízkokvalifikované zaměstnance je přístup na trh práce značně omezen. [20]

4.2.2 Skladba migrantů

V grafu 13 je uvedeno 10 početně nejvýznamnějších národností migrantů. Bezkonkurenčně jsou na vrcholu žebříčku Turci s téměř 1,5 miliony přistěhovalců, z nichž velká část emigrovala do Německa již v 50 letech, aby pomáhali s rekonstrukcí válkou zničené země. Mezi další se řadí Polsko, Sýrie, Itálie, Rumunsko, Afrika, Chorvatsko, Řecko, Bulharsko a skupinu uzavírá s cca čtvrt milionem lidí Afghánistán. [21]

Graf 13 Národnost německých imigrantů (v osobách)

Zdroj: Destatis, 2019 [21]

Dle německého statistického úřadu byla 54% většina migrantů muži (5 742 180). Žen bylo celkově 4 881 760. [22]

Německo dále také rozlišuje cizince na osoby hledající ochranu a osoby s migračním pozadím, o nichž se hovoří v případě, že ani alespoň jeden z jejich rodičů nezískal německé občanství narozením. Osob, které hledají ochranu, bylo k 31. 12. 2017 v německém centrálním registru cizinců (Ausländercentralregister) zaevidováno 1,7 milionu. Dle národního statistického úřadu počet těchto uchazečů vzrostl meziročně o 83.000 (+5 %).

V 56 % domácností s více osobami, kde alespoň jeden člověk, je osobou s migračním pozadím, se hovoří německy. [23] Na základě výsledků mikrocenzu, výběrového šetření provádějího se náhodným výběrem za účelem získání reprezentativních údajů o úrovni a struktuře příjmů a základních sociálně demografických charakteristikách domácností [24], z roku 2017 uvádí Destatis také, že nejčastějším cizím jazykem v těchto domácnostech je turečtina (17 %), dále následuje ruština (15 %), polština (8 %) a arabština (7 %). [25]

4.2.3 Německé veřejné mínění na migraci

Co si myslí populace v Německu o integraci přistěhovalců? Četné studie a průzkumy se v posledních letech zabývaly integrační otázkou, tedy jaký postoj mají lidé v Německu k přistěhovalcům a menšinám. Výsledky ukazují, že názor značného počtu obyvatel je v pohledu na německou společnost jako celek velmi rozdílný. Problematika přistěhovalectví se stala prioritou nejen pro politiku a sdělovací prostředky, ale také pro občany Německa. Průzkum Eurobarometru zveřejněný Evropskou komisí v roce 2018 zjistil, že nejčastější odpověď Němců na otázku: "Co si myslíte, že jsou nejdůležitější problémy vaší země

v současnosti?" 38 % respondentů odpovědělo, že je to imigrace. Studie GfK Verein z roku 2016 dosahuje ještě vyššího skóre. Počet respondentů, kteří uvedli imigraci a integraci jako nejnaléhavější problém v Německu, byl v roce 2016 83 %. Oproti předchozímu roku se více než zdvojnásobil. Je to nejvyšší hodnota, kterou kdy GfK-Verein naměřila a je dokonce o 15 % vyšší než předchozí maximum z roku 1992. Průzkum Eurobarometr z roku 2018 ukázal, že existuje velký skepticismus ohledně přistěhovalců ze třetích zemí proudících do Německa. Na otázku, zda imigrace ze zemí mimo EU způsobuje „pozitivní nebo negativní pocit“, odpovědělo 52 % s negativním stanoviskem a 41 % s pozitivním. v EU je odmítnutí zvláště vysoké na Slovensku (83), v Maďarsku (81), v České republice (80) a v Lotyšsku (80) - poměrně nízké ve Španělsku (27), Portugalsku (31) a Itálii (32). Naproti tomu 65 % respondentů v Německu bylo pozitivních ohledně imigrace ze zemí EU, zatímco 29 % ji odmítlo. Šetření Mercatorova dialogu o azylu a migraci (MEDAM) z roku 2018 na 13 členských státech EU ukazuje, že Evropané jsou otevřenější k přistěhovalcům než v roce 2002. v Německu však výzkumníci pozorují polarizaci postojů. Počet osob hodnotících přistěhovalce pozitivně nebo negativně. Současně počet osob, které přistěhovalce hodnotili, nebyl ani kladně ani záporně snížen. Celkově však existuje i průměrně větší přijetí migrace v Německu než v roce 2002. Německé obyvatelstvo má velké výhrady k přistěhovalcům. To vyplývá z reprezentativního průzkumu Bertelsmann Stiftung od roku 2017. Přibližně 80 % občanů se domnívá, že přistěhovalci je dalším břemenem sociálního státu. Dále 72 % respondentů se obává více sociálních konfliktů a 68 % problémů ve školách v důsledku přistěhovalců. Více než dvě třetiny obyvatel se obávají, že přistěhovalci se pohybují převážně do měst, což činí nedostatek bydlení a značně jej prodraží. Studie také ukazuje, že lidé ve starých spolkových zemích jsou v otázce přistěhovalců pozitivnější než lidé v nových spolkových zemích. Na východě se více lidí obává, že imigrace může zhoršit sociální konflikty. Poslední průzkum ukazuje na převážně pozitivní postoje. Podle Integračního barometru 2018 SVR se většina respondentů domnívá, že uprchlíci z dlouhodobého hlediska obohatí Německo dlouhodobě kulturně a ekonomicky. Respondenti bez migračního pozadí souhlasí s více než 70 %. U respondentů s migračním zázemím se schvalovací hodnoty pohybují mezi 52 a 71 % v závislosti na skupině původu. Pouze menšina respondentů se domnívá, že uprchlíci jsou „hrozbou pro prosperitu v Německu“. Pokud však jde o další přijímání uprchlíků, studie ukazuje nejednoznačný obraz. Přibližně 60 % respondentů bez migračního zázemí podporuje pokračování v hledání ochrany lidí přicházejících ze třetích zemí. Přibližně 57 % obhajuje omezení přílivu

uprchlíků. Podobné výsledky byly poskytnuty ve studii Centra Friedrich-Ebert-Stiftung 2016: 56 % dotázaných podpořilo přijetí uprchlíků, zatímco přibližně 53 % respondentů upřednostňovalo tzv. Horní hranici. Studie navíc ukázala jasnou devalvací žadatelů o azyl. Každá druhá osoba v Německu měla výhrady k žadatelům o azyl. Kromě toho existuje mnoho dalších studií, které poukazují na ambivalentní negativní náladu. Studie Bertelsmann Stiftung z roku 2017 ukazuje, že 60 % respondentů si bylo jistých, že Německo může čelit výzvám v přijímání uprchlíků. 79 % uvedlo, že v jejich okolí jsou „velké problémy s uprchlíky“, ale 28 % respondentů uvedlo, že by neochotně měli uprchlíky jako sousedy. Další studie Bertelsmann Stiftung z roku 2017 ukazuje, že většina respondentů nechtěla přijmout žádné další uprchlíky a uvedla, že Německo dosáhlo svého limitu expozice (54 %). Pouze 37 % se vyslovilo pro další přijetí uprchlíků z humanitárních důvodů. v této otázce je obyvatelstvo Německa ambivalentní. Podle studie ZuGleich Univerzity v Bielefeldu a Stiftung Mercatoru od roku 2018 se asi 47 % respondentů bez migračního zázemí těší na větší rozmanitost populace. v roce 2016 to bylo pouze 42,6 %. Podle reprezentativní studie Bertelsmann Stiftung v roce 2017 vidí téměř tři čtvrtiny obyvatelstva kulturní rozmanitost jako aktivum a benefit (72 %). Čtvrtina občanů kritizuje rozmanitost, 11 % z nich tuto otázku cítí jasně jako problém. Ve srovnání s rokem 2011 zůstaly hodnoty do značné míry konstantní. Centrální studie z roku 2016 na druhé straně ukazuje, že téměř 62 % obyvatelstva je nerozhodnuto nebo souhlasí s tím, že Spolková republika je odcizena a v ohrožení z důvodu přítomnosti mnoha cizinců (schválení: přibližně 34 %, nerozhodnuto: přibližně 28 %). s postojem obyvatelstva ke zvyšování náboženské rozmanitosti v důsledku přílivu uprchlíků a žadatelů o azyl se zabýval reprezentativní průzkum Federální antidiskriminační agentury z roku 2016. Jedna třetina respondentů vidí obohacení s rostoucím počtem náboženských etnik. Polovina však vyjadřuje znepokojení nad tím, že posílení náboženské rozmanitosti může způsobit konflikt, zatímco 15 % ji považuje za příležitost i za potenciální zdroj konfliktu. Rada expertů německých nadací pro integraci a migraci provádí každé dva roky reprezentativní studii. Integrovaný barometr 2018 ukazuje následující trend. Mnoho lidí v Německu zjistilo, že integrační klima je dobré. Soužití v přistěhovalecké společnosti funguje dobře. To platí zejména pro lidi, kteří přicházejí do styku s kulturní rozmanitostí v každodenním životě. Respondenti, kteří mají malý nebo žádný kontakt s přistěhovanci a jejich potomky, jsou pesimističtější. Smíšený obraz ukázaly Transatlantické trendy, mezinárodní srovnávací studie německého Marshallova fondu z roku 2014. Jen něco málo přes polovinu dotázaných Němců si myslelo, že přistěhovanci první generace jsou spíše

špatně integrování. Integrace druhé generace byla vnímána jako pozitivnější. 63 % respondentů se domnívalo, že děti imigrantů jsou dobře integrovány. Studie ZuGleich Institutu pro interdisciplinární výzkum konfliktů a násilí na univerzitě v Bielefeldu dospěla k závěru v roce 2018, že zhruba 37 % respondentů upřednostňuje společensky přijatelnou kulturu. To je o sedm procentních bodů více než v roce 2016. v roce 2017 se výzkumní pracovníci ptali lidí, jak si cení vítané kultury mezi úřady a obyvatelstvem. Reprezentativní studie ukazuje, že přibližně tři čtvrtiny respondentů se domnívají, že úřady vítají přistěhovalce a uprchlíky (přistěhovalci: 77 %, uprchlíci: 73 %). Postoj populace odhaduje, že respondenti jsou o něco negativnější. 70 % má podezření, že obyvatelstvo sympatizuje s přistěhovalci. Pouze 59 % respondentů věří v pozitivní postoj vůči uprchlíkům. Lidé v nových spolkových zemích oceňují postoj obyvatelstva pozitivněji než lidé ve starých spolkových zemích. Na západě jen necelé tři čtvrtiny respondentů předpokládají, že společnost je otevřená přistěhovalcům, ve srovnání s polovinou na východě. Rozdíl v odhadech uprchlíků je ještě jasnější: v nových federálních státech se pouze 33 % domnívá, že jsou v populaci vítáni, a téměř dvakrát tolik ve starých spolkových zemích (65 %). Křesťanství je nepochybně součástí Německa a judaismus patří bezpochyby do Německa taktéž. Ovšem kromě naší křesťansko-židovské historie je jasné, že islám nyní patří také do Německa. Federální prezident Christian Wulff dne 3. října 2010 s tímto prohlášením vyvolal velkou debatu. Otázka, zda islám patří do Německa, dělí Německou společnost dodnes. v roce 2018 v průzkumu Forsa téměř polovina respondentů (47 %) s tímto tvrzením souhlasila. Téměř tolik (46 %) bylo přesvědčeno jinak. Věk, úroveň vzdělání, pozadí a politická orientace určují, jak se k odpovědi na tuto otázku lidé staví. Většina západních Němců a tři čtvrtiny 18–29letých respondentům věří v islám jako součást Německa, zatímco většina východních Němců a lidé starší 60 let to vidí jinak. Mezi příznivci Zelených souhlasí 76 %. Příznivci FDP odmítají většinu (59 %) a mezi příznivci AfD dokonce 87 % odmítá tohoto prohlášení. Tyto postoje zůstávají konstantní. Průzkumy Forsa v roce 2012, 2014 a 2016 dospěly k podobným závěrům. Již v roce 2012, necelá polovina (48 %) Němců souhlasila s tvrzením, že islám do Německa patří. v roce 2006 oznámil tehdejší ministr vnitra Wolfgang Schäuble při zahájení první německé islámské konference (DIK), že islám je součástí Německa. Teprve v té době, kdy tehdejší spolkový prezident Christian Wulff vyvolal kontroverzi s touto větou v projevu k 20. výročí německé jednoty v roce 2010, to byla také zvláštní příležitost jeho projevu a v neposlední řadě se týkala i zvláštního data. Krátce předtím, než Thilo Sarrazin vydal svou knihu „Deutschland schafft sich ab“, ve které

dal muslimům podíl na údajném úpadku národa. Kancléřka Angela Merkelová přijala v roce 2015 Wulffovu větu. Ministr vnitra Horst Seehofer však v březnu 2018 nesouhlasil, že islám nepatří do Německa. Merkelová ve svém politickém prohlášení stručně zdůraznila, že islám se stal „částí Německa“. Různé studie ukazují, že mnoho lidí v Německu to posuzuje jinak, v závislosti na tom, v které oblasti sociální sféry se nacházejí. Měli by muslimští učitelé mít povoleno nosit šátek? v reprezentativním průzkumu Rady expertů německých nadací pro integraci a migraci (SVR) zveřejněných v roce 2018 odmítlo 58 % respondentů bez migračního zázemí šátek pro učitelky. Většina pozdních repatriovaných a přistěhovalců ze států EU byla proti. Turečtí respondenti naproti tomu hovořili ve prospěch nošení šátků ze tří čtvrtin. K podobnému závěru dospěl v roce 2016 reprezentativní průzkum Federální antidiskriminační agentury (ADS), kde 57 % respondentů se postavilo proti šátku učitelek. Odmítnutí bylo také u jiných náboženských symbolů. 56 % respondentů bylo proti vyučování učitelů v kněžském hávu. v publikované studii z roku 2015 „Deutschland postmigrantisch II“ Berlínského institutu pro výzkum empirické integrace a migrace (BIM) ukázaly rozdíly mezi generacemi: 71 % 16–25letých bylo názoru, že učitelé mohou nosit šátek. Mezi staršími respondenty naopak bylo proti 48 %. Na dotaz, zda by měli zaměstnanci ve vládních agenturách nosit šátek, v Barometru SVR pro integraci v roce 2018 mluvilo více než polovina respondentů, kteří nejsou imigranty (52,2 %) za to, aby ženy mohly šátek nosit. Proti němu promluvila blízká polovina. v této otázce bylo také mnoho lidí s migračním zázemím rozděleno. Naproti tomu tři čtvrtiny tureckých mužů a žen se vyslovily ve prospěch. Jak je nošení šátku hodnoceno v jiných oblastech života? Tato otázka byla zkoumána ve studii zadané ministerstvem integrace Bádenska-Württemberska, která byla zveřejněna v roce 2015. 62 % dotázaných uvedlo, že je v zásadě nezajímá, pokud muslimské ženy nosí v Německu šátky. Přibližně třetina (31 %) si myslela, že to není dobré. Pouze 6 % si myslí, že je to dobré. U ženských lékařů bylo shledáno, že 22 % respondentů je proti a 78 % s tím nemá problém. [26]

4.3 Velká Británie

Velká Británie je rovněž stále členem EU, přistoupila 1. 1. 1973. Úředním jazykem je angličtina. Ponechala si původní měnu – britskou libru, tzn. není členem měnové unie. Také si vyjednala výjimku ze Schengenského prostoru. Tvoří ji čtyři země – Anglie, Skotsko, Wales a Severní Irsko. Hlavním městem je Londýn. Snoubí se v ní konstituční monarchie a parlamentní demokracie. Hlavou státu je tedy královna a v čele vlády stojí ministerský

předseda. v současnosti čítá přibližně 65 milionů obyvatel. Momentálně se ve spojitosti s Velkou Británií hovoří o Brexitu (viz kapitola 3.3).

Na rozdíl od Německa bylo nejvýznamnější hospodářské odvětví s 18,6 % velkoobchod a maloobchod, doprava, ubytovací a stravovací služby, dále veřejná správa, obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče (18,2 %) a průmysl (13 %).

V roce 2017 tvořily výdaje EU ve Velké Británii celkově 6,326 miliardy eur, což je 0,28 % britského HND. Souběžně do rozpočtu EU Britové přispěli 10,575 miliardami eur (0,46 % jejich HND). [8]

4.3.1 Migrační politika

Donedávna byla ve Velké Británii oblast migrace spravována Britskou hraniční správou (UK Border Agency), výkonnou složkou tamějšího Ministerstva vnitra (Home Office). v roce 2013 byla ale zrušena a nahrazena oddělením Víza a imigrace (UK Visa and Immigration, UKVI), jenž momentálně řídí rozhodování o vízech a povoleních k pobytu pro vstup a pobyt cizinců do země.

Mimo vízové agendy má toto oddělení také na starosti výkon azylové politiky, udělování státního občanství, rozhodování o registraci zaměstnavatelů a škol do seznamu podporovatelů/sponzorů pro migranty a dále je odvolacím orgánem v uvedených věcech. Při své práci klade UKVI důraz na zajištění priorit Ministerstva vnitra pro oblast migrace, zejména potírání kriminality, ochrana občanů před terorismem, zabezpečení státních hranic a omezení migrace. Kromě Víza a imigrace podporují ministerstvo další specializované a nezávislé státní instituce, například Poradní výbor pro migraci (Migration Advisory Committee) poskytující konzultace a monitoring otázek spojených s migrací nebo Úřad komisaře pro imigrační služby (Office of the Immigration Services Commissioner) zodpovídající za regulaci poradců v oblasti migrace. v oblasti migrace mají částečné kompetence i některá další ministerstva (ministerstvo pro obchod, inovaci a dovednosti, ministerstvo pro obecní a místní samosprávu, ministerstvo školství atp.) či národní vlády Skotska a Walesu.

K významné imigraci docházelo již od vzniku Spojeného království Velké Británie a Severního Irska v roce 1922, především z Irska a bývalých britských kolonií. Po druhé světové válce začali migranti ze zemí Commonwealthu hojně využívat možnosti vstupu a zůstání ve Velké Británii bez jakýchkoli omezení. Postupně díky nim došlo k zaplnění volných pracovních míst v nekvalifikovaných profesích na tamějším trhu práce. v roce 1962

na to britská vláda zareagovala schválením cizineckého zákona a omezila tak pomocí imigračních kontrol právo pohybu z jiných částí Commonwealthu. Od roku 1972 již mohli žádat o vstup do země výhradně držitelé pracovního povolení či osoby s předky narozenými ve Velké Británii. Další nárůst migrace byl umožněn až v roce 1986 po vydání Jednotného evropského aktu, který umožňoval občanům členských států volně cestovat po území tehdejších Evropských společenství. Po rozšíření EU v květnu 2004 byli přijati také migranti z nových členských států. Kromě Malty a Kypru se na ně ale vztahovala omezení využití určitých výhod obsažených v Programu pracovní registrace (Worker Registration Scheme). Po přistoupení Bulharska a Rumunska do Unie v lednu 2007 byla pro jejich občany vydána početní omezení na migranty-studenty, vysoce kvalifikované pracovníky, zemědělce a osoby samostatně výdělečně činné. Momentálně platí obdobná pravidla pro chorvatské občany, jež musí o registraci na území Velké Británie žádat při pobytu delším než tři měsíce a v případě, že by se zde chtěli nechat zaměstnat, rovněž si zajistit i sponzora. Cílem britské migrační politiky je omezení ekonomické migrace ze zemí mimo EU a zajištění, aby dočasně pobývající cizinci po skončení platnosti jejich víz Velkou Británií opravdu opustili. Při regulaci pracovní migrace jsou především zohledňovány přínosy migrantů pro britský trh práce, přičemž se snaží prioritně přivábit kvalifikované a schopné zahraniční pracovníky. Zároveň se vláda se řídí i tříletými hodnoceními Poradního výboru pro migraci (Migration Advisory Committee) a pravidelnou analýzou potřeb zaměstnavatelů, na jejímž základě poté vytváří seznam nedostatečně obsazených povolání a stanovuje kvóty pro pracovní migranty ze třetích zemí tak, aby byly potřeby trhu ideálně uspokojeny. Migrační politika Velké Británie funguje od roku 2008 přes tzv. bodový systém. Před získáním povolení k práci musí v jeho rámci většina cizinců ze třetích zemí, kteří zde chtějí pobývat delší dobu, projít bodovým hodnocením. Momentálně má možnost ucházet se o vstup do země za účelem výdělečné činnosti pět kategorií migrantů:

- Tier 1: vysoce cenění pracovníci,
- Tier 2: kvalifikovaní pracovníci s pracovní nabídkou,
- Tier 3: nízkokvalifikovaní pracovníci,
- Tier 4: studenti a
- Tier 5: dočasní pracovníci a mobilita mládeže.

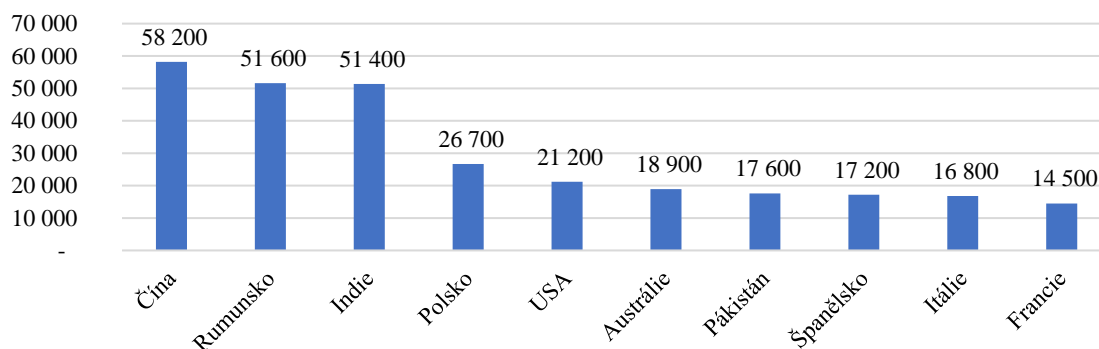
Stěžejním cílem tohoto systému mělo být odstranění vydávání zvláštních povolení k zaměstnání. Nový mechanismus měl rovněž nahradit systém kvót, jelikož se

předpokládalo, že počty nově příchozích migrantů budou regulovány zvyšováním nebo snižováním počtu bodů, kterých je nutné dosáhnout k získání víza. v roce 2013 od nich bylo částečně upuštěno, ovšem výhradně pro upřednostňované vysoce kvalifikované pracovníky. Nadále ale platí limit 2 000 osob/rok pro podnikatele, již absolvovali britskou univerzitu, 1 000 osob/rok pro výjimečné talenty, 20 700 osob pro kvalifikované pracovníky s ročním příjmem do 152 100 liber. Cizinecký zákon počítá sice taktéž s nízkokvalifikovanými pracovníky ze třetích zemí, avšak potřeby britského trhu zcela naplnili občané členských zemí Unie. Obvykle se britská pracovní migrace v praxi provádí skrz částečné úpravy kritérií pro jednotlivé vízové kategorie v bodovém systému. [20]

4.3.2 Skladba imigrantů

Dle ONS je nejvíce britských imigrantů původně z Číny (58 200). Částečně to pravděpodobně bylo způsobeno tím, že je VB s Čínou historicky spjata, jelikož v minulosti založila britskou kolonii Hongkong, aby tak chránila své obchodní aktivity v Asii. Těsně za ní se umístilo Rumunsko (51 600) s Indií (51 400), dále následovalo Polsko, USA, Austrálie, Pákistán, Španělsko, Itálie a Francie. [27]

Graf 14 Národnost britských imigrantů (v osobách)¹

Zdroj: ONS, 2019 [27]

¹ zaokrouhleno na stovky nahoru

4.3.3 Britské veřejné mínění na migraci

Dne 7. června 2018 vydala britská The Migration Observatory výsledky šetření veřejného mínění občanů Velké Británie o imigraci, které poskytuje ucelený přehled o postojích k přistěhovalectví ve Velké Británii.

Šetření se zaměřuje na čtyři stěžejní otázky. Dávají občané přednost imigraci nebo jsou proti němu a považují to za jednu z nejdůležitějších otázek, kterým země čelí? Mění se postoje Britů v průběhu času? Jaký mají obyvatelé názor v komparaci s vybranými zeměmi Evropy? Jaké má veřejnost postoje k imigraci s ohledem na Brexit?

Výzkum jasně určil, že přistěhovalectví je nepopulární a většina britské veřejnosti upřednostňuje snížené počtu imigrantů. Existující důkazy ukazují, že míra odporu vůči přistěhovalcům ve Velké Británii je mírně vyšší. Lidé preferující snižování činili 58 % (jedna třetina je pro radikální snížení a 25 % pro snížení o něco málo). Dalších 30 % by si přálo, aby počet přistěhovalců zůstal přibližně stejný. Necelých 13 % respondentů sympatizuje se zvýšením (7 % s menším a 6 s větším). Stejná otázka, byla položena i v roce 2013, kdy snížení počtu imigrantů podporovalo 77 %.

Jak už bylo nastíněno v předchozím odstavci, příklon ke snížení migrace není nový, ale v posledních letech se zmírnil. Rostoucí obava z imigrace vedla k tomu, že dotazování veřejnosti na imigraci začalo již v roce 1964. Tehdy se většina obyvatel shodla na tom, že ve Velké Británii je příliš mnoho přistěhovalců. v průběhu let zkoumaná data ukazují, že negativní postoj vůči imigraci byl nejvyšší v roce 1964, 1966 a 1979, kdy v každém z nich mělo pocit 85-86 % respondentů, že je přistěhovalců přespříliš.

Za jednu z nejdůležitější otázek, před níž stojí britská společnost, je považována imigrace. Alternativním způsobem zjišťování názorů veřejnosti na migraci, je požádat lidi, aby pojmenovali nejzávažnější otázku, které národ čelí. Proto je prováděn měsíční průzkum, ve kterém je respondent nejprve tázán na nejdůležitější problém, a poté na další důležité otázky. Na rozdíl od většiny výzkumů zde respondenti nejsou dotazováni na konkrétní témata. Jednoduše mohou odpovědět cokoli, co jim přijde na mysl. Potom je jejich odpověď přiřazena k jedné ze 47 kategorií a jsou zveřejněny výsledky. Mezi červnem 2015 a 2016 bylo přistěhovalectví označeno jako nejvýznamnější problém, kterému země čelí. v září 2015 dosáhlo svého maxima na úroveň 56 %. v roce 1994, počátku této datové řady, považovalo imigraci za znepokojující méně než 5 % respondentů a před rokem 2000 obecně byla jen zřídka zmíněna. Rostoucí míra přistěhovalectví z Unie od přistoupení zemí EU8 (ČR, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Slovensko, Slovinsko) do EU byla mezi

roky 2001 a 2016 doprovázena viditelnou změnou veřejné nálady. v období ekonomické recese byla imigrace vytlačena z místa primárního zájmu, rychle se ale vrátila zpět do popředí. Od referenda o Brexitu v červnu 2016 však její význam klesá a lidé ji v šetřeních zmiňují stále řidčeji. Konkrétně v červnu 2016 to bylo 48 % dotazovaných a v prosinci 2017 již jen 21 %. Asi není překvapením, že v tomto období se oproti tomu zvýšil zájem o situaci VB s EU.

Přes jednoznačný odpor vůči celkové imigraci odhalily konkrétnější otázky v průzkumech, že preference závisí na konkrétním typu přistěhovalce. Tyto typy lze posuzovat z hlediska země původu (což implicitně poskytuje informace o kultuře, jazyce, náboženství a dalších ukazatelích sociální vzdálenosti), ale také z hlediska úrovně dovedností migrantů. Dle výsledků výzkumu Britové jasně rozlišují přistěhovalce na základě země původu. Jen 10 % respondentů z roku 2017 (online dotazník) uvedlo, že žádným Australanům by nemělo být dovoleno přijít a žít ve Velké Británii ve srovnání s 37 %, jež mají toto mínění o Nigerijcích. Mezi těmito státy se nacházejí Francie (srovnatelná s Austrálií), Polsko (střed) a Rumunsko a Pákistán (podobné Nigérii). Tyto vzorce bývají někdy nazývány jako etnická hierarchie. Na preferovaném konci stupnice jsou lidé bílé rasy, anglicky mluvící, Evropané a z křesťanských zemí, přičemž nejméně preferované jsou ne-bílí, ne-Evropané z muslimských zemí. Zajímavou anomálií je Rumunsko. Přestože je to evropská křesťanská země, nesouhlas s imigrací z Rumunska je na podobné úrovni jako z Pákistánu. Země původu však není jediným faktorem, který obyvatelé berou v úvahu při zvažování preferencí v oblasti přistěhovalectví. V Evropském sociálním průzkumu v roce 2014 respondenti uvedli, kolik imigrantů by mělo být povoleno jak vzhledem k zemi původu (Polsko nebo Indie), tak i úrovni dovedností (profesionální nebo nekvalifikovaný dělník). Výsledky ukázaly, že v případě kvalifikovaných migrantů je nesouhlas nízký, a nekvalifikovaných migrantů vysoký. Dále, když se ptali na profesionální přistěhovalce, ukázalo se, že Britové nerozlišují mezi zeměmi původu. Jen 5 % tvrdilo, že si nepřeje profesionály z Indie a 6 % z Polska. Pokud jde o nekvalifikovanou pracovní migraci, mírně upřednostňují lidi z Polska (35 % by je nedovolilo) nad lidmi z Indie (42 % by je nedovolilo). Tato britská preference vysoce kvalifikovaných přistěhovalců je v souladu s dalším výzkumem, který ukázal, že v případě otázky, jaká kritéria by měla být aplikována na příchozí migranty, občané přikládají velký význam dovednostem a menší důležitost barvě pleti či náboženství.

Další část se zabývá otázkou, zda je VB negativnější v pohledu na migranty než jiné země v Evropě. Údaje za rok 2013 o procentuálním podílu lidí, kteří preferují snižování úrovně

přistěhovalectví vypověděly, že bylo Spojené království nejvíce proti imigraci (77 %) z porovnávaných zemí, ačkoli více než 70 % lidí ve Francii a Belgii bylo také pro snížení počtu. Slovinsko, Finsko a Estonsko vykazují pozitivnější výsledky – je však třeba mít na paměti, že některé z těchto přívětivějších zemí mají ve srovnání s jinými zeměmi malý počet přistěhovalců. Jako další způsob náhledu na věc je uvedena formulace otázky Evropského sociálního průzkumu založené na názorech lidí, zda imigrace činí stát lepším nebo horším místem k životu. Podle tohoto ukazatele je britská veřejnost shovívavější. Pouze menšina (27 %) říká, že je horší. Tyto dvě otázky lze považovat za zachycení názoru na budoucí migrační toky. Je možné, že země jsou spíše vstřícnější, pokud jde o populaci imigrantů, která je již přítomna, ale negativnější k myšlence pokračujících toků. Švédsko je například zemí s nejpříznivějším názorem na přistěhovalectví, díky němuž je země lepším místem pro život. Ale i zde by 60 % lidí chtělo v budoucnu snížit úroveň příchozích migrantů.

Brexit je hlavní myšlenka, která rozděluje britskou společnost na dva tábory. Voliči, kteří chtějí opustit Unii a kteří chtějí zůstat, mají pro budoucnost Spojeného království různé vize a imigrace v nich hraje klíčovou roli. Zastánci EU jsou obvykle více sociálně liberální a pro imigraci, zatímco odpůrci jsou více sociálně konzervativní a proti imigraci. Je také prokázáno, že starší lidé mají tendenci být méně přízniví vůči přistěhovalcům a větší pravděpodobnost, že hlasovali, aby Británie opustila EU, zatímco ti s vyšším vzděláním jsou více pro imigraci a raději by chtěli zůstat. Skupiny mají i velmi odlišné názory na imigranty z konkrétních zemí. Například Polákům by 61 % prounijních občanů povolilo zůstat a žít, protiumijní by tak volili pouze v 25 % případů. Rozdíl je menší pro Australany, kde je pro většina z obou skupin. I přes rozdíly však obě strany vyjadřují preferenci některých migrantů nad ostatními.

Vzhledem k důkazům o nedávném zmírnění postojů k imigraci je vhodné ještě se zeptat, zda tato změna nemá nic společného s Brexitem. Do jaké míry lidé změnili své názory před referendem a po něm zkoumala online šetřením Britská volební studie. Zaměřila se na tři nejpodstatnější otázky. První otázka zjišťovala, zda má přistěhovalectví pozitivní dopad na ekonomiku. Obě skupiny voličů odpovídaly obdobně, spíše v pozitivním směru. Na druhé straně, pokud jde o kulturu, bylo zjištěno, že voliči pro EU jsou pozitivnější, ale názory odpůrců byly před i po referendu stejné. V reakci na otázku o příchozích pracovnících ze zemí Unie, to byli to právě odpůrci, kteří měli větší posun směrem k tomu, aby se stali více proimigrační. Je těžké vyvodit konečné závěry o důvodech měnících se postojů. Lze ale předpokládat, že obě strany měly důvod změnit své názory. Faktory, které mohly hrát roli,

zahrnují pokles čisté migrace nebo možnost, že voliči EU, posunuli své názory tak, aby se více shodovali s jejich politickým postojem.

Zatímco oficiální vládní statistiky definují dlouhodobého mezinárodního migranta jako každého, kdo přijde do VB alespoň na jeden rok, není jasné, zda a jak veřejnost rozlišuje migranty od ostatních, jako jsou krátkodobí návštěvníci, zdomácnělí britští občané, „migranti druhé generace“ (děti migrantů, kteří jsou ve skutečnosti rodilí Britové) a etnické nebo náboženské menšiny obecně. Je tu tedy i možnost, že je respondenti ne vždy správně rozlišili. [28]

4.4 Česká republika

I Česká republika je od roku 2004 členem EU. Úředním jazykem je čeština. v současnosti je její měnou česká koruna, a proto taktéž není členem měnové unie. Je to parlamentní republikou, jejíž hlavou státu je prezident, který jmenuje předsedu vlády. Tvoří ji tři země – Čechy, Morava a Slezsko. Má 14 krajů, mezi něž patří i hlavní město Praha. Vznikla v roce 1993 rozdělením Československa na Českou a Slovenskou republiku.

V roce 2017 tvořily výdaje EU v České republice celkem 3,895 miliardy eur (tzn. 2,15 % jako podíl českého HND. Zatímco český příspěvek do rozpočtu EU se rovnal 1,282 miliardy eur (0,71 % českého HND 0,71 %). [29]

4.4.1 Česká migrační politika

V České republice spadá problematika migrace a integrace pod Ministerstvo vnitra a za politiky vztahující se k trhu práce zodpovídá Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dále žádosti o víza se předkládají zastupitelským úřadům, tím pádem tato problematika částečně spadá také pod Ministerstvo zahraničních věcí. Primární zásadou české migrační politiky vzhledem k občanům třetích zemí je možnost dlouhodobého pobytu za předpokladu, že žadatel splní podmínky pro konkrétní účel pobytu. Tím bývá nejčastěji studium, zaměstnání, samostatně výdělečná činnost a rodinný život. Počet žadatelů je rovněž ovlivňován online registračním systémem k podávání žádostí o povolení k pobytu stanovujícím množství žádostí o pobyt/vízum, které jednotlivé zastupitelské úřady dokáží vyřídit. Česká republika tedy disponuje neformálním systémem migrační politiky, co se týče regulace počtu žádostí o vízum/pobyt. To vede k situaci, že někteří možní imigranti splňující veškeré náležitosti pro dlouhodobé vízum, nedostanou možnost žádost podat. Ze strany Ministerstva zahraničních věcí je vyvíjena snaha problém alespoň zčásti eliminovat. Od svého vzniku se

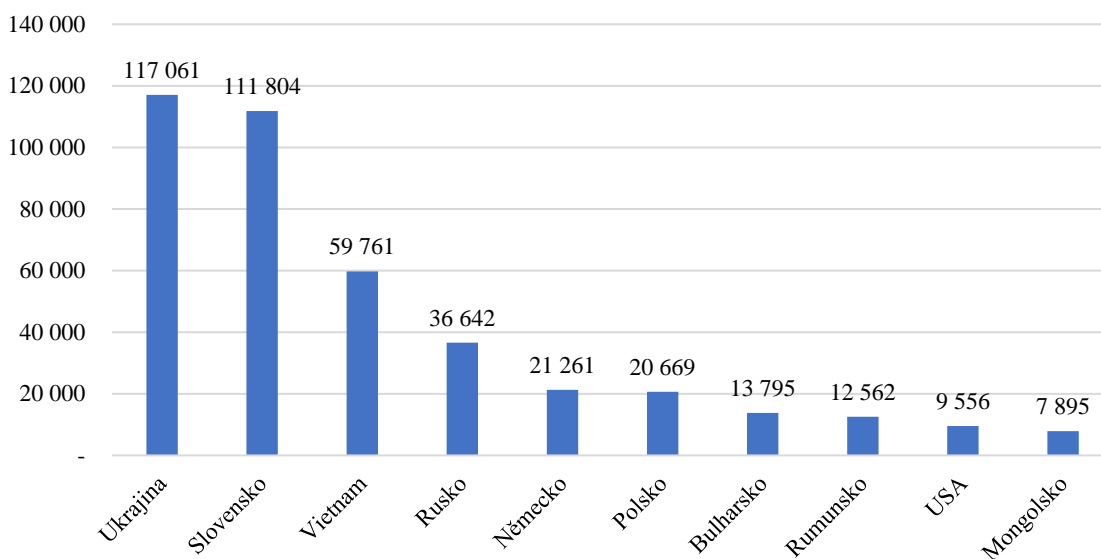
Česká republika stala celkem rychle imigrační a tranzitní zemí. Bylo to zapříčiněno i tím, že měla přibližně do poloviny 90. let 20. století poměrně liberální migrační politiku. Do té doby zanedbatelný počet cizinců se tak začal výrazně zvyšovat. Kromě sňatku s českým občanem však fakticky neexistovala legální cesta, jak se zde naturalizovat. v 90. letech bylo pouze zaváděno jednotlivé zpřísnování cizinecké praxe a předpisů. Migrační politika se dále vytvářela především v přístupových jednáních do EU a s harmonizací české legislativy s právem Unie. Mezi roky 2000 až 2008 se počet cizinců zdvojnásobil a téměř dosáhl hranice 450 000 osob. Strukturální pomoc k integraci do společnosti ze strany státu ale byla velmi defektní. Od roku 1999 upravovaly pobyt cizinců zákon o pobytu cizinců na území České republiky a zákon o azylu. Tyto právní předpisy vedly k výraznému zpřísnění vstupu a pobytu cizinců, avšak za určitých podmínek připouštěly možnost setrvání migrantů v zemi. v roce 2008 došlo vlivem ekonomické krize ke zpřísnění a omezení vstupu cizinců na trh práce. Vláda tehdy přijala řadu opatření, která si kladla za cíl nejen omezení a zabránění vstupu migrantů, ale i snížení počtu cizinců již pobývajících v České republice. v roce 2009 vláda začala řešit zajištění bezpečnostní situace související s propouštěním zahraničních pracovníků kvůli hospodářské krizi. Ve stejném duchu se nesl i rok 2010, kdy pokračovala restriktivní opatření státu vůči migrantům. Mimo jiné bylo vydáno doporučení, aby úřady práce důsledně dbaly na monitoring trhu práce a vydávaly povolení k zaměstnání pro imigranty se zvýšenou obezřetností. Další omezení a zásadní změnu v migrační agendě přinesla v lednu 2011 novela zákona o pobytu cizinců, kdy všechnu pobytovou problematiku kromě krátkodobých víz převzal Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra. Rok 2012 byl ve znamení výrazného množství směrnic, pokynů a opatření vydaných v neprospěch cizinců, kdy byl rovněž vydán kontroverzní metodický pokyn pro krajské pobočky Úřadu práce, jež měly s účinností od července tohoto roku přestat vydávat povolení k zaměstnání migrantům, u kterých je vyžadována nižší kvalifikace než ukončené středoškolské vzdělání s maturitou a stávající povolení mohla být prodloužena jenom o šest měsíců. Dále byla zřízena povinnost předkládat k žádostem o povolení nostrifikované doklady o odborné způsobilosti. s ohledem na kritiku obzvláště ze strany zaměstnavatelů byl tento pokyn posléze zmírněn dalším pokynem, kritizován byl však i ten. Proto byla v roce 2012 vydána generálním ředitelem Úřadu práce směrnice Postup a pokyny k realizaci politiky zahraniční zaměstnanosti. Poslední a velmi zásadní změnu představovalo v roce 2014 vydání zákona o novelizaci zákona o pobytu cizinců na území České republiky, zákona o zaměstnanosti, zákoníku práce, zákona o uznávání odborné kvalifikace a dalších

souvisejících zákonů. Hlavním důvodem novely byla implementace směrnic EU o jednotném postupu vyřizování žádostí o jednotné povolení k pobytu a práci na území členského státu pro státní příslušníky třetích zemí a o společném souboru práv pracovníků ze třetích zemí oprávněně pobývajících v některém členském státě. Stěžejním bodem úpravy jednotného povolení (single permit) je koncepce kombinovaného dokladu (zaměstnanecká karta), který povoluje cizincům pobyt i výkon určitého zaměstnání. Do té doby existovaly dva koncepty, díky nimž bylo imigrantům umožňováno pracovat. Cizinci potřebovali povolení k zaměstnání a bytové oprávnění formou pobytu či víza nebo mimořádný druh pobytu za účelem zaměstnání na základě modré či zelené karty, které povolení k zaměstnání a povolení k pobytu obsahují. Smyslem jednotného povolení je zjednodušení procesu pro migranty i zaměstnavatele a usnadnění kontrol oprávněnosti pobytu a legálnosti zaměstnávání. Nová právní úprava znamená zrušení dlouhodobých víz za účelem zaměstnání i zelených karet, respektive jejich sloučení do zaměstnaneckých karet. Možnost pobytu na základě modré karty zůstává platná i nadále. [20]

4.4.2 Skladba migrantů

V grafu č. 15 je uvedeno 10 nejvýznamnějších migračních skupin k 31. 12. 2017 pro Českou republiku. V počtu imigrace vedla Ukrajina se 117 061 občany, v těsném závěsu bylo Slovensko se 111 804 lidmi. Dále se umístil Vietnam, Rusko, Německo, Polsko, Bulharsko, Rumunsko Spojené státy a Mongolsko. [30]

Graf 15 Národnost českých imigrantů (v osobách)

Zdroj: ČSÚ, 2019 [30]

4.4.3 České veřejné mínění o migraci

V dubnu roku 2018 probíhalo v České republice šetření Centra pro výzkum veřejného mínění k přijímání uprchlíků a situaci spojené s migrační krizí.

Jedna ze stěžejních otázek zjišťovala názor na přijímání uprchlíků z oblastí postižených válečným konfliktem. v ní se 58 % respondentů vyjádřilo, že by ČR neměla vůbec přijímat uprchlíky, přibližně jedna třetina (35 %) pak souhlasila pouze do doby, kdy se budou moci vrátit do své rodné země. Jenom 3 % Čechů zastávají názor, že by zde měli zůstat a integrovat se do společnosti. 4 % lidí nezaujala stanovisko a zvolila odpověď „nevím“.

Z výsledků také dotazníku vyplynulo, že podpora přijímání uprchlíků se stupňuje s nejvyšším dosaženým vzděláním a je větší u respondentů s dobrou životní úrovní. Více otevření přijetí válečných uprchlíků jsou lidé, kteří se v politické orientaci přiklání spíše k pravému středu či pravici. Názory lidí se přitom významně neliší v závislosti na věku, pohlaví či náboženském vyznání.

Jako výraznou bezpečnostní hrozbu vidí dotazovaní uprchlíky zejména v evropském (82 %), českém (68 %) či světovém (71 %) měřítku. v porovnání předchozími srovnatelnými měřeními se ale data aktuálně nacházejí na svém historickém minimu (od října 2015). O aktuální vývoj situace kolem uprchlíků se zajímá bezmála polovina respondentů (47 %), přičemž 11 % rozhodně a 36 % spíše, 53 % dotazovaných se o toto téma nezajímá, přičemž 16 % vůbec a 37 % spíše. Zájem o vývoj uprchlické situace se zvyšuje spolu s úrovní vzdělání, rostoucím věkem, a především zájmem o politiku. I zájem o vývoj situace je však ze srovnatelných šetření od října 2015 nejnižší.

Jelikož uprchlíci přicházejí z různých zemí, respondentům byly položeny i otázky, kde jsou rozlišení na jedné straně lidé z Blízkého východu a severní Afriky a na straně druhé lidé z Ukrajiny. Názory na přijímání uprchlíků z Ukrajiny se velmi výrazně odlišují od postojů k přijímání uprchlíků z Blízkého východu a severní Afriky. Souhlas s přijímáním uprchlíků z Blízkého východu nebo severní Afriky vyjádřilo pouze 16 % dotázaných, z toho 2 % rozhodně a 14 % spíše. Proti jejich přijetí jsou téměř čtyři pětiny (79 %) dotazovaných (48 rozhodně a 31 % spíše). Zbylých 5 % respondentů neznalo na tuto otázku odpověď. Oproti tomu s přijímáním uprchlíků z Ukrajiny souhlasilo 37 % respondentů (6 % rozhodně a 31 % spíše), nesouhlasilo 55 % (23 % rozhodně a 32 % spíše) a 8 % lidí zvolilo odpověď „nevím“. Z časového hlediska časového vývoje je postoj k přijímání uprchlíků z Blízkého východu a severní Afriky stabilní, s výjimkou prvního výzkumu v září 2015, kdy se dotazovaní k němu stavěli méně odmítavě. Pohybuje se na úrovni cca 15 % souhlasících a 80 % odmítajících.

v případě Ukrajiny je obvykle souhlas lehce pod hranicí 40 % respondentů a nesouhlas mírně nad 50 %).

Do tohoto šetření byla nově zařazena i otázka zkoumající postoje Čechů k přijímání uprchlíků z muslimských zemí, pokud by České republice hrozila ztráta financí z evropských fondů, když by jejich přijetí odmítla. Výsledky ukázaly, že hrozba ztráty peněz nemá na postoje občanů výrazný vliv. v případě totožné otázky, ale zaměřené na uprchlíky z Blízkého východu a severní Afriky se podíl nesouhlasících v celkovém součtu nezměnil a stále tvořil 79 %, překvapivě dokonce posílilo rozhodné odmítnutí. [31]

4.5 Komparace uvedených států

V následující kapitole budou vzájemně porovnány Německo, Velká Británie a Česká republika v závislosti na různých ukazatelích.

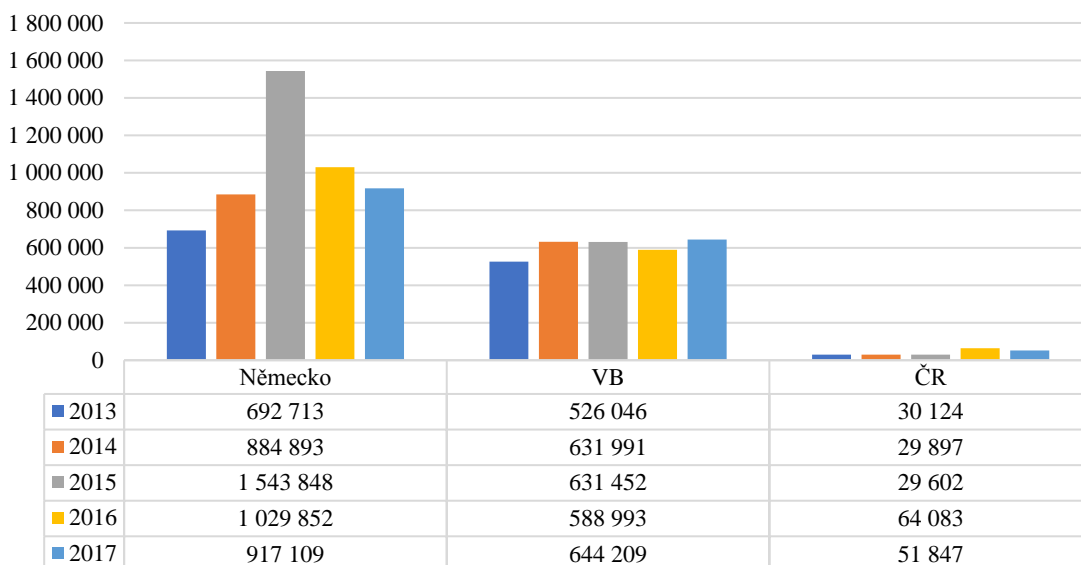
4.5.1 Vybrané ekonomické ukazatele

Jedním z nejzákladnějších ekonomických ukazatelů je hrubý domácí produkt. Z databáze Eurostatu vyplývá, že průměrné HDP v tržních cenách za rok 2018 pro státy Evropské unie je 30.900 € na obyvatele. Nejvyšší hodnotu z komparovaných zemí má Německo 40 900 €, Velká Británie 36 000 € a Česká republika se pohybuje na 19 500 €. [32] Jako jediná z porovnávaných států ČR dosáhla podprůměrného čísla. Oproti EU má cca třetinový počet. Co se týče platových podmínek v Unii, minimální měsíční mzda se v lednu 2019 pohybovala mezi 286 € (Bulharsko) a 2 071 € (Lucembursko). Z porovnávaných území je na tom nejlépe Německo (1 557 €), dále VB (1 453 €) a Česká republika je opět téměř na třetinové hodnotě ostatních komparovaných států (519 €). [33]

Hrubý národní produkt, tedy peněžní hodnota finální vyrobené produkce, odráží stejný scénář jako výše uvedený parametr HDP. Podle Eurostatu se na HNP podílelo nejvýrazněji Německo. Podíl Německa v roce 2017 je 21,3 %. V těsném závěsu je Velká Británie s 15,2 %. Oproti tomu se Česká republika nachází na patnáctém místě s 1,3 %. Celkový hrubý národní produkt EU za rok 2017 je vyčíslen na 15 300 bilionů €. [34]

4.5.2 Imigranti

Graf 16 Vývoj počtu imigrantů (v osobách)

Zdroj: Eurostat, 2019 [35]

Z grafu 16 je patrný vývoj počtu imigrantů v rámci komparovaných zemí za období let 2013 až 2017. Na první pohled si lze povšimnout, že stabilně nejvyšší počet imigrantů má Německo. Rostoucí trend se vyvíjel od počátku sledovaného období až do svého nejproduktivnějšího roku 2015, kdy mělo celých 1 543 848 cizinců. Mezi roky 2015 a 2016 nastal výrazný cca půl milionový propad a v dalším roce pokračoval mírný pokles. Velká Británie vzhledem k celkovému množství relativně stagnuje. Nejvýznamnější změnou by cca 20procentní růst 2013–2014, dále hodnota pozvolně klesala a poslední známý trendem (rok 2017) byl rostoucí přibližně o 9 % vůči roku předchozímu. Ojedinelostí České republiky bylo zvýšení migrantů mezi lety 2015 a 2016 jako jediné z komparovaných zemí, kdy proběhl nárůst o více než 100 % vůči předchozímu roku na 64 083. Oproti ostatním státům má však zanedbatelné výsledky.

Z údajů v předcházejících kapitolách mimo jiné také vyplývá, že v roce 2016 byl počet imigrantů na 1 000 obyvatel v rámci komparovaných zemí nejvyšší v Německu (12,5), následovala VB (9) a poslední bylo ČR (6,1). Všechny uvedené státy se ale nacházejí nad průměrem Evropské unie, která dosahuje hodnoty 4,6. [36]

Co se týče národnosti imigrantů, z dat v předchozích kapitolách je patrné, že se komparované státy příliš neshodují. Zatímco v Německu převažují Turci, ve Velké Británii to jsou Číňané a v České republice Ukrajinci. V TOP 10 se v každé porovnávané zemi

vyskytují pouze Poláci (druzí v Německu, čtvrtí ve Velké Británii a šestí v České republice) a Rumuni (pátí v Německu, druzí ve Velké Británii a osmí v ČR).

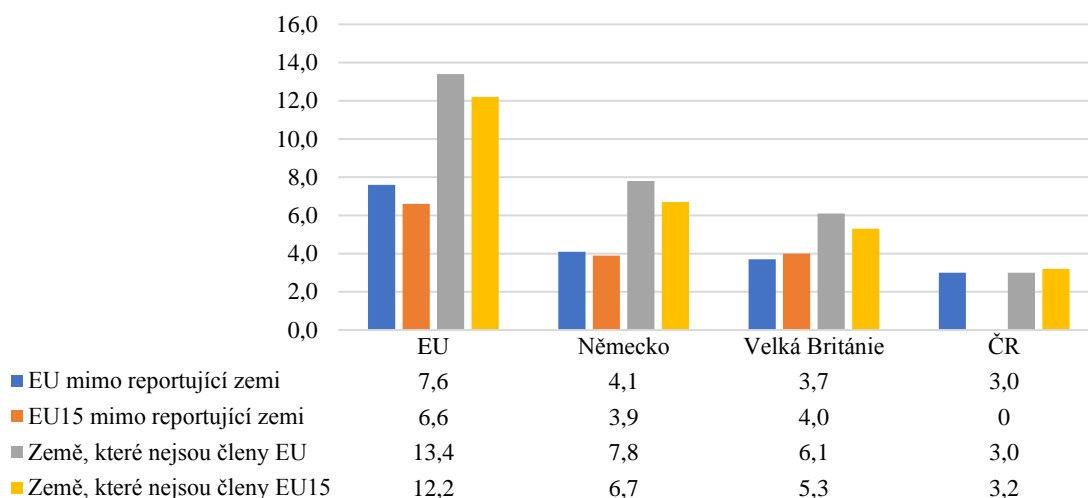
Nezaměstnanost imigrantů

Eurostat mimo jiné vede statistiky migrace v závislosti na původu migrantů v zemích Evropské unie. V rámci tohoto výzkumu rozlišuje 4 skupiny:

- všechny členy EU bez reportující země,
- EU15 bez reportující země,
- nečlenské státy EU, a
- ty, které sice členy jsou, ale nepřísluší k EU15. [37]

EU15 standardně zahrnuje prvních patnáct členů Evropské unie, mezi něž patří dvanáct zakladatelských zemí, které podepsaly v roce 1993 smlouvu v Maastrichtu (Belgie, Dánsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Řecko, Španělsko, Velká Británie) a Finsko, Rakousko a Švédsko, jež se připojily k EU v roce 1995. Z grafu 17 je patrné, že všechny komparované země mají ideálnější hodnoty, než je průměrem v Unii. Celkově má EU nezaměstnanost za své země 7,6 %, Německo 4,1 %, Velká Británie 3,7 a Česká republika má s 3 % nejlepší výsledek. Unie je za EU15 na počtu 6,6 % a Německo (3,9 %) s VB (4 %) jsou na téměř totožné úrovni. Pro ČR data neexistují. Nečlenští pracovníci v EU mají nejhorší statistiku ze všech porovnávaných položek. Průměr pro Unii je 13,4 %, Německa 7,8 %, VB 6,1 % a ČR si drží stejnou hodnotu jako u členů. Státy EU15 mají unijní hodnotu 12,2 %, německou 6,7 %, britskou 5,3 % a českou 3,2 %. I když mají všechny komparované země dobré výsledky, bezkonkurenčně nejlépe se v konečném výsledku umístila Česká republika.

Graf 17 Nezaměstnanost v EU a komparovaných státech (v %)

Zdroj: Eurostat, 2019 [37]

4.6 Vlastní dotazníkové šetření v podnikatelském subjektu

Dílčím cílem diplomové práce je hodnocení migrace v rámci vybraného odvětví v České republice ve významném podnikatelském subjektu. Výzkum má za cíl identifikovat důvody migrace pracovních sil v daném podniku na základě různých faktorů odlišujících respondenty. Konkrétně v závislosti na pohlaví, národnosti a délce působnosti v podniku.

4.6.1 Charakteristika podniku

Valeo Compressor Europe, s. r. o. je dceřinou společností francouzské Valeo Systemes Thermiques, která má firmy ve 33 zemích světa. Kromě Humpolce se české závody nacházejí ještě v Rakovníku, Žebráku a Podbořanech. Dále také vlastní i jedno výzkumné a vývojové středisko v Praze. Celkový počet zaměstnanců činí v České republice cca 4 500, celosvětově pak cca 113 600. [38] Humpolecký závod byl postaven v roce 2002. Zabývá se výrobou kompresorů s variabilním zdvihem a rotačních kompresorů do automobilových klimatizací. [39]

Valeo své zaměstnance rozděluje na kmenové a agenturní. Vzhledem k vysoké fluktuaci se níže uvedené údaje vztahují výhradně k 22. listopadu 2018. V tento den měla firma celkem 1369 zaměstnanců – 799 kmenových a 570 agenturních. z toho cizinci byli zastoupeni zhruba jednou třetinou, počtem 488.

Největší skupinu kmenových zaměstnanců tvoří Češi se 706 pracovníky. Druzí početně nejvýznamnější byli Slováci s 51 zástupci. Mezi další národnosti se řadili Poláci, Rumuni,

Bulhaři, Ukrajinci, Moldavani, Francouzi, Mongolové, Vietnamci, Němci, Iráčani, Japonci a Litevci, jejichž počet se vždy vešel do 10 osob.

Tabulka 1 Národnost kmenových zaměstnanců

Bulharsko	ČR	Německo	Francie	Irák	Japonsko	Litva	Moldávie	Mongolsko	Polsko	Rumunsko	Slovensko	Ukrajina	Vietnam
6	706	1	3	1	1	1	4	3	7	6	51	6	3

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Skladba agenturních zaměstnanců není zdaleka tak rozmanitá jako kmenových. Celkově jsou zde zástupci 5 národností. Největší skupinu tvoří Rumuni s 261 zástupci, následují je Češi, Ukrajinci, Slováci a Poláci.

Tabulka 2 Národnost agenturních zaměstnanců

ČR	Polsko	Rumunsko	Slovensko	Ukrajina
172	2	261	5	130

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

4.6.2 Dotazníkové šetření

Za účelem zjištění příčiny migrace z podniku byla pro tuto diplomovou práci zvolena metoda sociologického výzkumu, jehož vyhodnocení lze kvantitativně vyjádřit. Výzkum probíhal formou dotazníkové šetření, které mimo identifikačních otázek o respondentovi, jako jsou dotazy na věk, pohlaví, národnost a délku pracovního poměru, zahrnoval otevřenou otázku, jež zjišťovala důvod migrace z podniku. Volba otevřené otázky proběhla proto, aby odpovědi respondentů nebyly ovlivňovány dotazníkem.

Základní soubor lidí zahrnoval osoby, které ukončovaly v období od 1. července 2018 do 31. ledna 2019 v podniku pracovní poměr. Dotazníky byly rozdány koordinátorům agentur práce, aby je mohli poskytnout daným zaměstnancům společně s přetlumočením do jejich rodného jazyka v případě potřeby. Jelikož primární data budou nadále sloužit také pro potřeby personálního oddělení podniku, v případě, že zaměstnanec nemohl z nějakého důvodu vyplnit dotazník sám, dopisoval za něj informace koordinátor příslušné agentury práce, která daného člověka po dobu trvání pracovního poměru zastupovala.

První fází zpracování dat byla eliminace chybných záznamů z dotazníků způsobených například nečitelným rukopisem respondenta. Veškeré odevzdané dotazníky byly bez chybného záznamu.

Dále proběhlo sjednocení významově obdobných záznamů v otevřené otázce. Ty byly pak nahrazeny jednotlivým identifikačním záznamem. Sjednocení proběhlo následovně:

Tabulka 3 Sjednocení otevřené otázky

PŮVODNÍ ZÁZNAM	NAHRAZEN ZÁZNAMEM
nevrátil se z dovolené	ukončení ze strany zaměstnavatele
UPP supervisorem	
nezvládá pracovní tempo	
odjel bez souhlasu	
absence	
skončení víza	skončení víza
UPP – vypršelo visum	
vypršela platnost visa	
jiná práce	změna zaměstnání
práce v místě bydliště	
práce v Německu	
nespokojenost s prací	nespokojenost s prací
nemá zájem pracovat	
náročnost práce	
zakázány přesčasy	zákaz přesčasů
málo hodin	
rodinné důvody	rodinné důvody
byla ukončena přítelkyně	
UPP člena rodiny	
nemocná matka	
smrt v rodině	
zdravotní důvody	zdravotní důvody
alergie	
odchod na MD	jiné
nevyplacen půlroční bonus	
nevyhovuje ubytování	
návrat domů	
studium	
zákaz pobytu na území ČR	

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

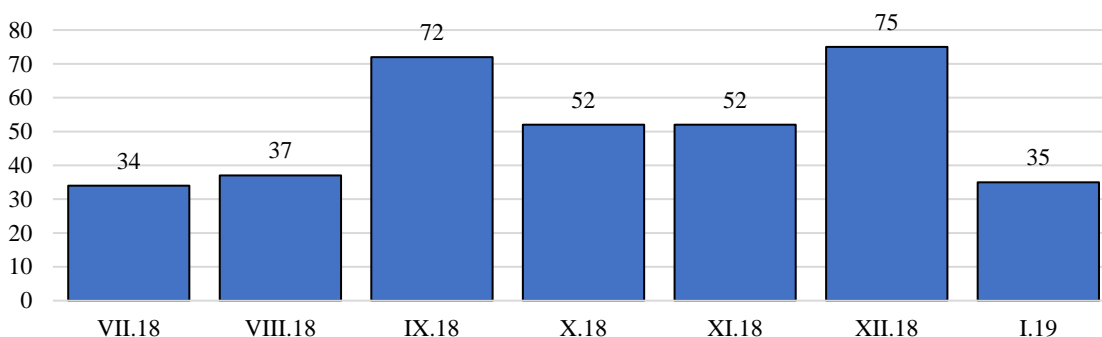
Poté proběhlo přenesení papírových záznamů do elektronické podoby ve formátu tabulky Microsoft Excel. Za účelem představení výsledků dotazníkového šetření bylo aplikováno grafické zpracování s připojeným slovním zhodnocením.

Šetření zahrnovalo celkově 357 respondentů, kteří pracovali v dělnických pozicích. Ve všech případech se jednalo o zaměstnance, jež v daném časovém úseku ukončovali pracovní poměr. Z výsledků šetření vyplynulo, že dotaz na věkovou hranici nebyl relevantní, všem dotazovaným bylo mezi 25 a 35 lety. Dotazovaní byli tři národností – rumunské, ukrajinské a slovenské, konkrétně se jednalo o 198 Rumunů, 157 Ukrajinců a 2 Slováky.

Zaměstnavatel byl za ukončení pracovního poměru zaměstnanců odpovědný cirká v jedné třetině případů, ve 120 z 357. Za tohoto předpokladu se tak stalo především z důvodu odjezdu zaměstnance bez povolení nebo nevrácení se z dovolené.

Pokud zaměstnanci ukončovali pracovní poměr dobrovolně, obecně je nejčastější příčinou skončení víza pracovníků ze třetích zemí, celkem 105. Výrazněji z řady vystupuje také zákaz přesčasů s počtem 50. Ostatní položky se pohybují pod 22 respondentů.

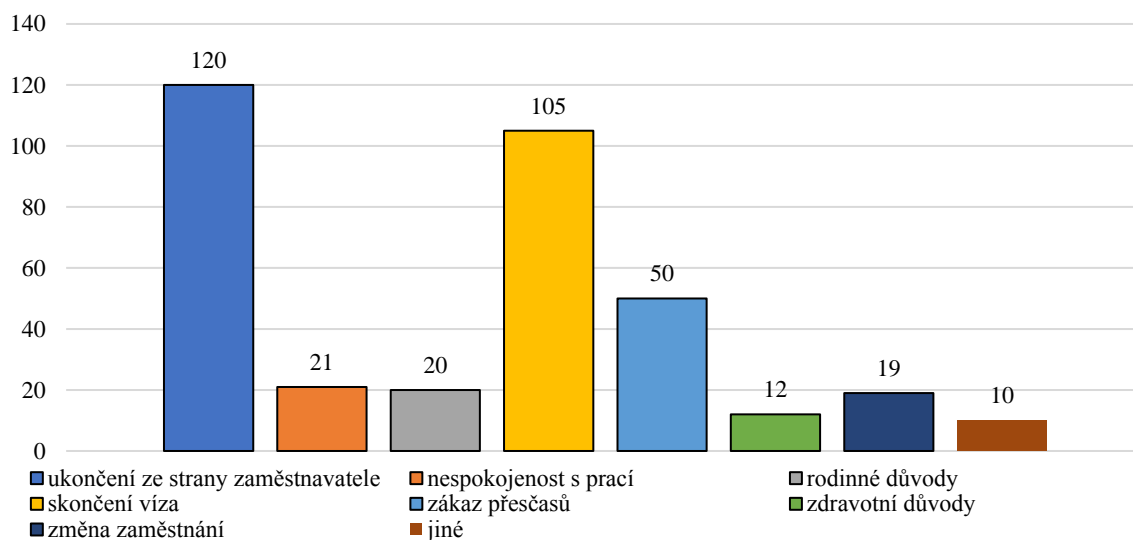
Graf 18 Závislost fluktuace na měsíci

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Co se týče závislosti migrace na měsíci v uvedeném období, je z grafu 18 jasně patrné, že největší počet zaměstnanců ukončujících pracovní poměr ze sledovaného období byl v prosinci 2018 a září téhož roku. Hlavní příčinou odchodu z práce v září bylo interní nařízení zákazu práce přesčas (20). V prosinci pak nejvíce lidem končilo povolení k práci v České republice (57). Obecně lze potom tedy říci, že nejvyšší míra fluktuace se projevuje v září a prosinci. Zatímco červenec, srpen a leden mají setrvalou tendenci. Stejná míra fluktuace v měsících říjnu a listopadu vykazuje taktéž setrvalý stav.

Graf 19 Příčina migrace

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

V grafu 19 je přehledné porovnání uvedených důvodů interního šetření, které si klade za úkol zjistit důvody fluktuace zahraničních zaměstnanců. V tomto případě je nutné zdůraznit, že šetření, na jehož základě byl tento graf vytvořen může být zatížen chybou. Uvedená chyba pramení z toho, že respondent nemusel vždy uvést důvod podání výpovědi z pracovního poměru zcela upřímně. Bohužel ovšem neexistuje žádný nástroj, který by efektivně a zcela jistě mohl takovou chybu eliminovat.

Z dotazníkového průzkumu víme, že nejvíce zaměstnanců ukončilo pracovní poměr z důvodu nespokojenosti firmy s jejich pracovním výkonem. Tedy jinými slovy řečeno nerozhodli se fluktuovat z vlastní svobodné vůle. Druhým největším souborem cizinců, jsou zaměstnanci, kteří ukončili pracovní poměr z důvodu skončení platnosti pracovního víza. I v tomto případě lze konstatovat, že důvod takové fluktuace nemusí zcela určitě být projevem jejich svobodné vůle. Lze se domnívat, že tyto dvě nejpočetnější skupiny mají společný jmenovatel nebo alespoň jeho část.

Třetí nejpočetnější skupina má oproti předchozím dvou zcela jiné rysy. V tomto případě je prokazatelně doložitelné, že zaměstnanci ukončili pracovní poměr zcela svobodně. Jedná se o reakci na změnu v interních předpisech zaměstnavatele, které zvedly vlnu nevole a vedly k poměrně vysoké míře fluktuace. Ostatní důvody pro ukončení pracovního poměru mají společné to, že vycházejí z vůle samotných pracovníků. Ať už se jedná o rodinné nebo zdravotní důvody, všechny tyto minoritní položky mají na svědomí více méně stejný počet odchodů z pracovního poměru.

4.6.3 Souvislost fluktuace s národností respondentů

Nejvíce rumunských pracovníků ukončovalo pracovní poměr z iniciativy zaměstnavatele. Nejčastější příčinou z jejich vlastního rozhodnutí byl interně nařízený zákaz přesčasů.

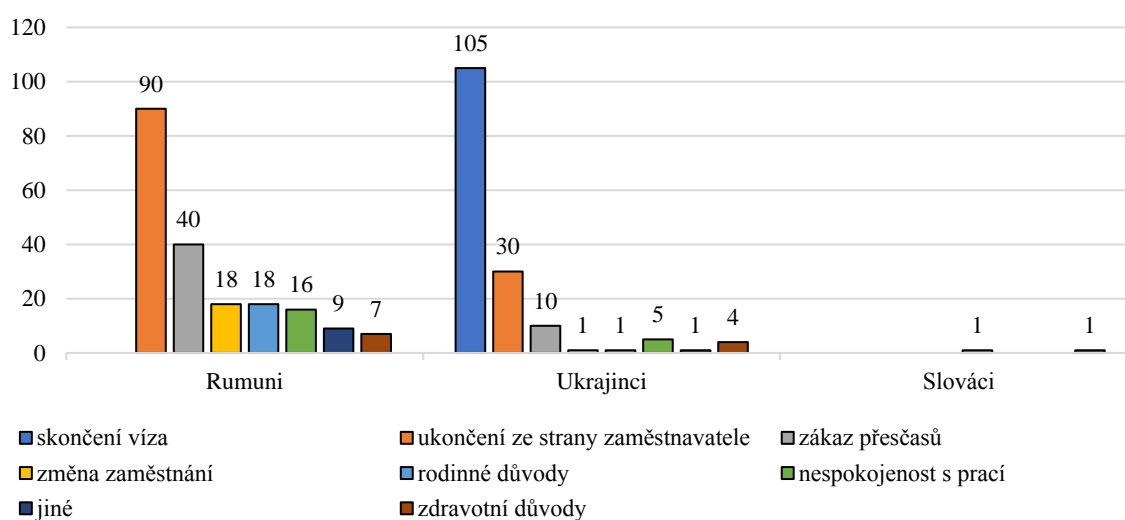
U ukrajinských zaměstnanců převládala příčina skončení pracovního víza. Na druhém místě se umístila nespokojenost ze strany zaměstnavatele.

Co se týče slovenských obyvatel, jeden Slovák ukončil pracovní poměr z rodinných důvodů, druhý ze zdravotních.

Z grafu 20 lze vyčíst, že když pomíneme největší početní skupinu Ukrajinců odcházejících ze zaměstnání z důvodu ukončení platnosti víza, je nejčastější příčina skončení pracovního poměru ze strany zaměstnavatele.

Pokud se tedy podíváme na detail distribuce důvodů ukončení zaměstnání v závislosti na národnosti zaměstnanců, můžeme konstatovat následující trendy. Nejvíce rumunských zaměstnanců bylo schopných nejméně uspokojit svými pracovními výkony zaměstnavatele. Jejich nejpočetnější skupina byla propuštěna ze strany zaměstnavatele. Zatímco ukrajínští pracovníci měli problém s místními autoritami obhájit prodloužení platnosti víz. U slovenských pracovníků je soubor respondentů tak zanedbatelný, že nelze usuzovat na konkrétní sociologické závěry.

Graf 20 Souvislost fluktuace s národností respondentů

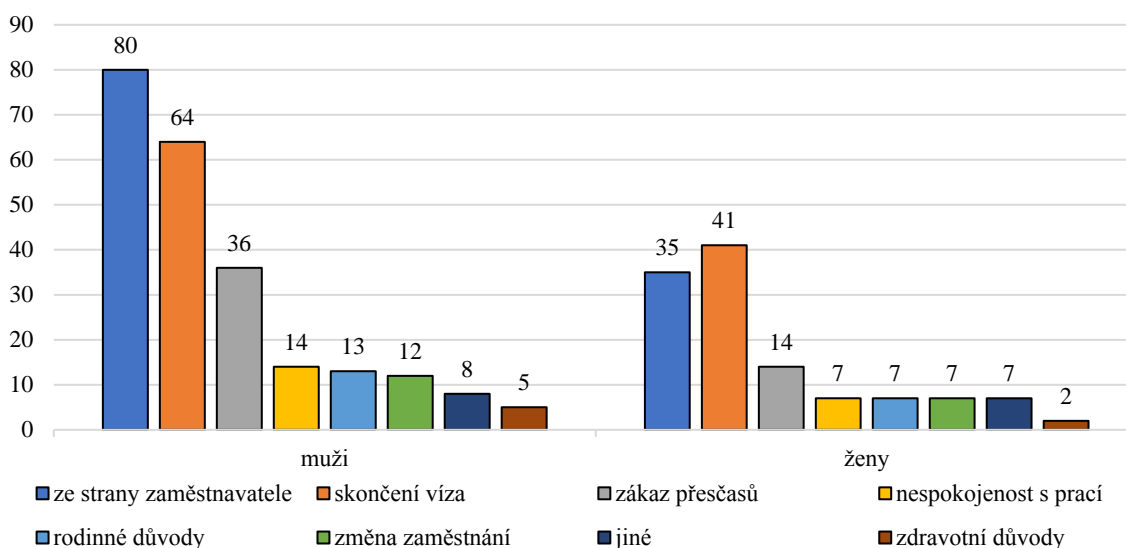
Zdroj: vlastní zpracování, 2019

4.6.4 Souvislost migrace s pohlavím respondentů

Z respondentů převažovali muži s počtem 237. Tvořili tak přibližně 2/3 celkového množství. Žen bylo pouze 120.

Z uvedených zdrojů muži nejčastěji podstoupili nucenou migraci (80), tj. ukončení pracovního poměru ze strany zaměstnavatele. Dalšími významnými položkami je skončení víza ukrajinských pracovníků (64) a značný vliv měl i zákaz přesčasů (36). Na rozdíl od mužů, kde se na vrcholu žebříčku umístilo ukončení ze strany zaměstnavatele, ženy obvykle migrovaly z důvodu skončení víza (41). Druhým v pořadí bylo zmiňované ukončení zaměstnavatelem (35) a následoval zákaz přesčasů (14).

Graf 21 Souvislost migrace s pohlavím respondentů

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

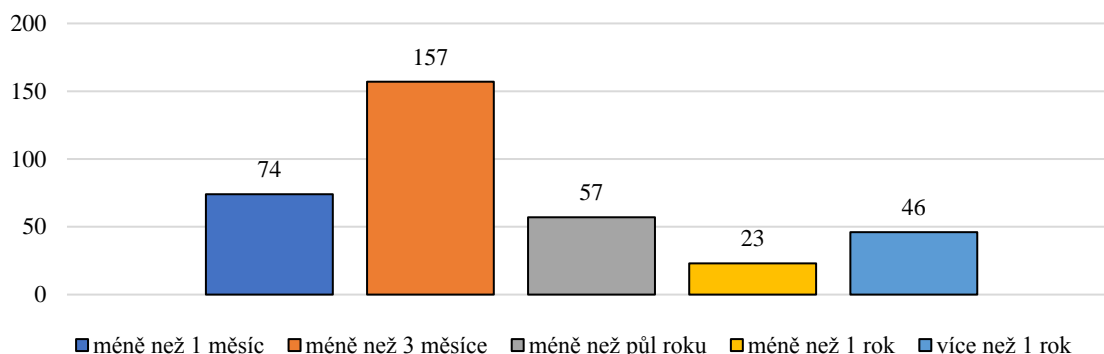
Obecně lze tedy říct, že muži mají problémy s pracovní morálkou. Tento fenomén může být založen zejména na neznalosti lokálního prostředí, absenci sociálních vazeb a pocitu vyloučenosti v cizí zemi. Tyto příčiny mohou vyústit v řadu socio-patologických jevů jako je alkoholismus, zneužívání omamných a psychotropních látek a jedů, tvorbu závislosti na hazardních hrách atp. Zmíněné negativní jevy mohou zapříčinit přerůstání do profesního života pracovníků.

Na rozdíl od mužů, ženy mají největší problém s místními orgány činnými v pracovně právní problematice u přistěhovalců ze třetích zemí. Otázkou zůstává, zda je to skutečně jejich neochota nebo zda je pouze skončení víza spouštěcí mechanismus k odchodu z České republiky.

4.6.5 Délka působnosti ve firmě

Nejčastěji lidé ukončovali pracovní poměry do 3 měsíců. Tento ukazatel je ale velmi ovlivněn pracovníky z třetích zemí, jenž dostávají pouze pracovní 90denní víza.

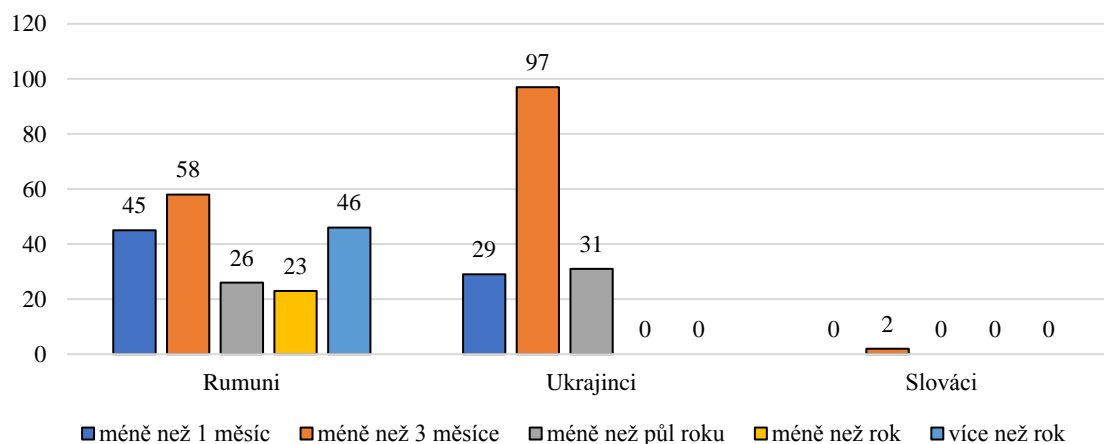
Graf 22 Délka působnosti ve firmě

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Z trendu je patrné, že z celkových 357 respondentů jich 20,9 % vydrželo pracovat méně než jeden měsíc. Největší množina lidí z celkového zastoupení, tedy 43,97 % nevydržela v pracovním poměru déle než tři měsíce. Do půl roku vydrželo pracovat 15,97 % lidí. Pro zaměstnavatele nejprůnosnější jsou dvě poslední skupiny lidí, které pracovali jeden rok a více. V případě souboru lidí pracujících do jednoho roku, což je také nejméně početná skupina, jich bylo 6,44 %. Poslední skupina lidí je zastoupena z 12,88 %. Nelze říci, že nejpočetnější skupina lidí vydržela nejkratší dobu v pracovním poměru. Ale nelze také říci, že nejméně početná skupina vydržela nejdelší dobu v zaměstnaneckém poměru.

Graf 23 Vliv národnosti na délku trvání pracovního poměru

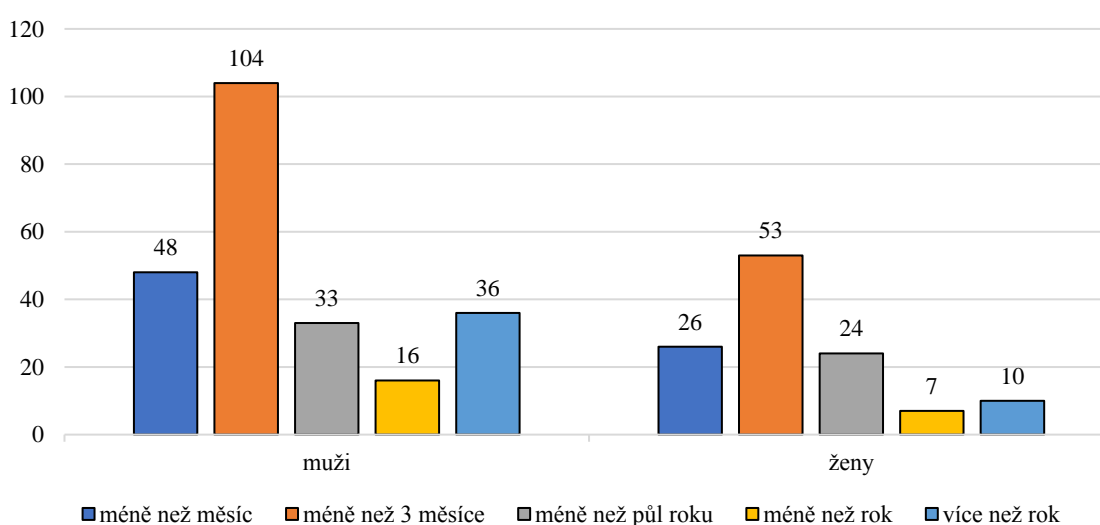

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Každá z národností měla nejvyšší míru migrace mezi jedním až třemi měsíci. U Ukrajinců na to mělo nejvýznamnější vliv omezené pracovní povolení. Z grafu 21 lze usuzovat, že nejvíce pracovníků rumunské národnosti vydrželo v pracovním poměru tři měsíce a méně. Zároveň lze vytvořit závěr, že nejméně lidí se zmíněnou národní příslušností vydrželo pracovat méně než jeden rok. V každém případě právě příslušníci rumunské národnosti reprezentují skupinu lidí, která vydržela celkově nejdéle v zaměstnaneckém pracovním poměru. Tedy déle než jeden rok. Z tohoto pohledu lze Rumunům přisoudit, že se zařadili do kategorie, která generuje největší užitek pro tuzemskou ekonomiku v tomto konkrétním případě uvedeného zaměstnavatele. V poměru na vynaložené náklady na zaškolení to pracovního procesu a následné rentability realizované investice je tedy jasné, že se nejvíce vyplatí zaměstnávat rumunské občany.

Při bližším pohledu na skupinu ukrajinských pracovních sil je jasné, že největší počet těchto lidí fluktuuje do tří měsíců od podepsání pracovní smlouvy. Což jednoznačně ukazuje již graf č. 18, podle kterého mají ukrajínští příslušníci problémy s prodloužením pracovních víz. Žádný z respondentů bohužel nevydržel v pracovním procesu déle jak půl roku. Lze konstatovat, že vzhledem k těmto poznatkům není optimální zaměstnávat ukrajinské příslušníky. Taková investice je nerentabilní a má za následek vysokou míru fluktuace. Skupinu lidí slovenské národní příslušnosti reprezentuje příliš malý soubor respondentů, proto nelze spolehlivě vyslovit žádné závěry ohledně jejich chování na lokálním trhu práce.

Graf 24 Vliv pohlaví na délku trvání pracovního poměru

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

S ohledem na počet lidí jsou v délce pracovního poměru obě pohlaví zhruba vyrovnaná. Muži ale zůstávají přes 1 rok častěji než ženy. Konkrétně tedy méně než jeden měsíc setrvává v pracovním procesu 20,25 % mužů. Na rozdíl od toho 21,66 % žen. Méně než tři měsíce pracovalo 43,88 % mužů a 44,16 % žen. Do půl roku se v zaměstnání uplatnilo 13,92 % mužů. Zatímco u žen to bylo 20 %. Méně než rok bylo zaměstnáno 6,75 % mužů. Na rozdíl od nich bylo méně než rok zaměstnáno 5,83 % žen. U nejtrvanlivější skupiny pracovníků, kteří pracovali déle než jeden rok, pracovalo 15,18 % mužů. Zatímco stejně dlouho vydrželo pouze 8,33 % žen.

Z průzkumu lze říct, že je vhodné zaměstnavatelům, kteří akceptují pracovní síly ze zahraničí, doporučit zaměstnávat muže z Rumunska. Tato skupina je nejspolehlivější a má nejvyšší ekonomický přínos. Tedy viděno optikou fluktuace. Samozřejmě na efektivitu práce a celkový ekonomický přínos mají vliv i další, zde neposuzované faktory.

Na druhou stranu doporučuji zaměstnavatelům na tuzemském trhu vyvarovat se žen z Ukrajiny. Vzhledem k jejich neochotě prodloužit si pracovní povolení. Což může být dáno více důvody, které nejsou předmětem šetření. Jedná se o rizikovou skupinu s vysokým potenciálem pro fluktuaci.

5 Výsledky a diskuse

Z uvedených ekonomických ukazatelů v komparaci zemí Německa, Velká Británie a České republiky vyplývá, že ve všech porovnávaných faktorech je vždy na výši Německo, následuje Velká Británie a poslední je Česká republika. Konkrétně se jedná o HDP v tržních cenách na obyvatele za rok 2018, které v Německu tvořilo 40 900 €, ve Velké Británii 36 000 € a v České republice 19 500 €. Z toho je patrné, že první Německo převyšuje druhou v pořadí o 4 900 € a ČR dokonce o více než polovinu. V porovnání s průměrem EU (30 900 €) je, jak už bylo zmíněno jediná ČR podprůměrná. Minimální měsíční mzda k lednu 2019 byla v Německu 1 557 €, ve VB 1 453 € a v ČR 519 €. Z dat lze opět vyčíst, že mezi prvními dvěma státy nejsou markantní rozdíly. Všechny komparované země ale významně převyšují nejnižší unijní minimální mzdu 286 € (Bulharsko). Celkový HNP EU byl 15 300 bilionů €. Z toho Německo, které se umístilo na první příčce i v rámci celé EU, přispělo 21,3 %, druhá VB (v rámci porovnávaných dat Unie) 15,2 % a poslední ČR je s 1,3 % unijně na 15. místě.

Počet imigrantů v rámci komparovaných zemí za období let 2013 až 2017 má opět stabilně nejvyšší Německo, které mělo v nejhodnotnějším období (2016) 1 543 848 cizinců. Velká Británie měla nejproduktivnější rok 2015 se 631 991 cizinci a ČR 64 083 k roku 2016. Z toho opět lze vyvodit obdobný trend hodnot imigrantů Německo -> Velká Británie -> Česká republika. Stejně tak pokračuje i počet imigrantů na 1 000 obyvatel (12,5 -> 9 -> 6,1). I když je zase rozdíl mezi Německem a ČR výrazný, každá z komparovaných zemí ale převyšuje průměr EU 4,6. V národnostech imigrantů se komparované státy příliš neshodují. Zatímco v Německu převažují Turci, ve VB to jsou Číňané a v ČR Ukrajinci. V žebříčku 10 nejčastějších imigrantů se vyskytují Poláci (druzí v Německu, čtvrtí ve VB a šestí v ČR) a Rumuni (pátí v Německu, druzí ve VB a osmí v ČR). Data týkající se nezaměstnanosti mají výjimečně jinou tendenci. Celkově má EU nezaměstnanost 7,6 %, Německo 4,1 %, VB 3,7 % a ČR má s 3 % nejlepší výsledek. Průměr nezaměstnanosti za EU15 je 6,6 % a Německo (3,9 %) s VB (4 %) mají obdobné cifry. Pro ČR data neexistují. Nečlenští pracovníci v EU mají nejhorší statistiku ze všech porovnávaných položek. Jejich průměrná nezaměstnanost v rámci EU je 13,4 %, Německa 7,8 %, VB 6,1 % a ČR si drží stejnou hodnotu jako u členů Unie. Státy EU15 mají průměrnou unijní hodnotu 12,2 %, Německo 6,7 %, VB 5,3 % a ČR 3,2 %. I když mají všechny komparované země ideálnější hodnoty než průměr EU, bezkonkurenčně nejlépe se v konečném výsledku umístila Česká republika.

V případě, že se zaměříme na shromážděná primární data z dotazníkového šetření, lze vyvodit, že nejvíce zaměstnanců ukončilo pracovní poměr z důvodu nespokojenosti firmy s jejich pracovním výkonem (120), druzí jsou zaměstnanci, kteří ukončili pracovní poměr z důvodu skončení platnosti pracovního víza (105) a třetí v reakci na změnu v interních předpisech zaměstnavatele (50). Dotyční byli 3 národnosti – Rumuni, Ukrajinci a Slováci. Nejvíce rumunských zaměstnanců bylo schopných nejméně uspokojit svými pracovními výkony zaměstnavatele. Jejich nejpočetnější skupina byla propuštěna ze strany zaměstnavatele. Zatímco ukrajinští pracovníci měli problém s místními autoritami obhájit prodloužení platnosti víz. U slovenských pracovníků je soubor respondentů tak zanedbatelný, že nelze usuzovat na konkrétní sociologické závěry. Na rozdíl od mužů mají ženy největší problém s místními orgány činnými v pracovně právní problematice u přistěhovalců ze třetích zemí. Otázkou zůstává, zda je to skutečně jejich neochota nebo zda je pouze skončení víza spouštěcí mechanismus k odchodu z České republiky. Nejčastěji lidé ukončovali pracovní poměry do 3 měsíců. Tento ukazatel je ale velmi ovlivněn pracovníky z třetích zemí, jenž dostávají pouze pracovní 90denní víza. Každá z národností měla nejvyšší míru migrace mezi jedním až třemi měsíci. Ze šetření ale vyplynulo, že příslušníci rumunské národnosti reprezentují skupinu lidí, která vydržela celkově nejdéle v zaměstnaneckém pracovním poměru. S ohledem na počet lidí jsou v délce pracovního poměru obě pohlaví zhruba vyrovnaná. Muži ale zůstávají přes 1 rok častěji než ženy. Z průzkumu lze tedy říct, že je vhodné zaměstnavatelům, kteří akceptují pracovní síly ze zahraničí, doporučit zaměstnávat muže z Rumunska a vyvarovat se ženám z Ukrajiny.

6 Závěr

Migrace jako vše má své kladné stránky i záporné. Bohužel je toto téma častokrát značně negativně zkreslené. Jsou známy případy, kdy bývá zneužíváno k manipulaci s city lidí nebo s voliči, kvůli snaze politických stran získávat volební preference. Uměle je proto vyvoláván strach a nedůvěra k lidem jiných národností. Bez ohledu na to, jak se dotyční cizinci budou cítit či jaké důsledky bude mít chování zmanipulovaného okolí. Je proto dobré se zamyslet, jestli vážně chceme, aby lidé, kteří cíleně způsobí zhoršení integrace imigrantů, reprezentovali nás a naši vlast. Nejsou to samozřejmě ale pouze některá politická hnutí, která brojí proti cizincům, strach z neznámého je v každém z nás. Proto je potřeba dobře se informovat než udělat ukvapené závěru

I když názory na migranty se napříč lidmi budou pravděpodobně různit i nadále, dozajista jim nelze odepřít, že vzhledem k tomu, že i v České republice je mimo jiné nespočet personálních agentur, jež se přímo orientují na zaměstnávání cizinců a zprostředkovávání jejich služeb dalším podnikům, je nezpochybnitelné, že český trh práce tyto zaměstnance potřebuje a je pro ně dostatek volných pracovních míst, o něž Češi z dlouho nemají zájem.

7 Seznam použitých zdrojů

- [1] KUCHAR, Pavel. Trh práce: sociologická analýza. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1383-3.
- [2] PALÁT, Milan. *Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii*. Ostrava: Key Publishing, 2014. ISBN 978-80-7418-228-0.
- [3] Terminologický slovník MV. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2018 [cit. 2018-11-19]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/terminologicky-slovník-mv-verze-ke-stazeni.aspx.
- [4] Nelegální migrace v České republice. *Ministerstvo vnitra České republiky: Odbor azylové a migrační politiky* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2019 [cit. 2019-01-20]. Dostupné z: www.mvcr.cz/migrace/clanek/nelegalni-migrace-v-ceske-republice.aspx
- [5] UHEREK, Zdeněk, Věra HONOUSKOVÁ, Šárka OŠTÁDALOVÁ a Vladislav GÜNTER. *Migrace: historie a současnost*. Ostrava: Občanské sdružení PANT, 2016. ISBN 978-80-905942-9-6.
- [6] *Evropa ve 12 lekcích*. 4. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2018. ISBN 978-92-79-71592-1.
- [7] Eurostat – Evropské statistiky. *Evropská komise* [online]. 2019 [cit. 2019-02-25]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/departments/eurostat-european-statistics_cs
- [8] Spojené království. *Evropská unie* [online]. 2016 [cit. 2019-02-26]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/unitedkingdom_cs#brexit
- [9] Migrační politika EU. *Evropská rada, Rada Evropské Unie* [online]. Evropská Unie, 2019 [cit. 2019-03-05]. Dostupné z: www.consilium.europa.eu/cs/policies/migratory-pressures/
- [10] Trasa přes centrální Středomoří. *Evropská rada, Rada Evropské Unie* [online]. Evropská Unie, 2019 [cit. 2019-03-05]. Dostupné z: www.consilium.europa.eu/cs/policies/migratory-pressures/central-mediterranean-route/
- [11] Jednotlivé země. *Evropská unie* [online]. 2019 [cit. 2019-02-26]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries_cs.

- [12] OBČANÉ TŘETÍCH ZEMÍ. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2019 [cit. 2019-02-26]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi.aspx>.
- [13] Pravidla vstupu a pobytu pro cizince. *Euroskop* [online]. Vláda České republiky, 2019 [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8760/sekce/pravidla-vstupu-a-pobytu-pro-cizince/>
- [14] Dlouhodobý pobyt: Základní informace: Povolení k dlouhodobému pobytu. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2019 [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-dlouhodoby-pobyt.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>
- [15] Dlouhodobý pobyt: Účel zaměstnání. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2019 [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-dlouhodoby-pobyt.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>
- [16] Modrá karta. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2019 [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/modra-karta.aspx>
- [17] Cizinci: Cizinci v ostatních zemích EU. Český statistický úřad [online]. 2018 [cit. 2018-11-19]. Dostupné z: www.czso.cz/csu/cizinci/1-ciz_zahranici
- [18] Obyvatelstvo podle státního občanství – Cizinci. ČSÚ [online]. 2019 [cit. 2019-02-24]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=tps00157>
- [19] Německo. *Evropská unie* [online]. unie, 2019 [cit. 2019-03-17]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/germany_cs
- [20] ČIŽINSKÝ, Pavel, Eva ČECH VALENTOVÁ, Pavla HRADEČNÁ, Klára HOLÍKOVÁ, Marie JELÍNKOVÁ, Martin ROZUMEK a Pavla ROZUMKOVÁ. *Zahraniční zaměstnanci na trhu práce v ČR a ve vybraných zemích EU*. Praha: Sdružení pro integraci a migraci, [2014]. ISBN 978-80-260-7201-0.
- [21] Result - 12711-0002. *Destatis* [online]. Destatis, 2019 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <https://www-genesis.destatis.de/genesis/online/link/tabelleErgebnis/12711-0002&language=en>
- [22] Foreign population by sex and selected citizenships. *Destatis* [online]. 2019 [cit. 2019-02-25]. Dostupné z: www.destatis.de/EN/FactsFigures/SocietyState/Population/MigrationIntegration/Tables_ForeignPopulation/Gender.html

- [23] Migration Background. *Destatis* [online]. 2019 [cit. 2019-02-25]. Dostupné z: <https://www.destatis.de/EN/FactsFigures/SocietyState/Population/MigrationIntegration/Methods/MigrationBackground.html>
- [24] Statistika rodinných účtů (SRÚ) - Metodika do roku 2016. ČSÚ [online]. 2019 [cit. 2019-02-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statistika-rodinnych-uctu-metodika>
- [25] German is the language largely spoken in most households with a migrant background. *Destatis* [online]. 2019 [cit. 2019-02-25]. Dostupné z: www.destatis.de/EN/PressServices/Press/pr/2018/09/PE18_329_122.html
- [26] Was denkt die Bevölkerung?. *Mediendienst Integration* [online]. Mediendienst Integration, 2019 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: https://mediendienst-integration.de/integration/einstellungen.html?fbclid=IwAR3ukGqlbhShn361_b7nzW6hUNhuSznPC1ZFZ72Kys9dXaTe7URDT2YqjaA
- [27] International migration - table of contents. *Office for National Statistics* [online]. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/internationalmigration/datasets/tableofcontents>
- [28] UK Public Opinion toward Immigration: Overall Attitudes and Level of Concern. The Migration Observatory [online]. The Migration Observatory, 2019 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/briefings/uk-public-opinion-toward-immigration-overall-attitudes-and-level-of-concern/>
- [29] Česko. *Evropská unie* [online]. Evropská unie, 2019 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/czechia_cs
- [30] Data - počet cizinců. Český statistický úřad [online]. 2019 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr
- [31] Tisková zpráva. *Centrum pro výzkum veřejného mínění* [online]. 2018 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4643/f9/pm180608.pdf
- [32] Gross domestic product at market prices. *Evropská komise* [online]. 2019 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z:

<https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00001&plugin=1>

- [33] Minimum wage statistics. *Eurostat* [online]. [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Minimum_wage_statistics
- [34] Gross domestic product at market prices. *Evropská komise* [online]. 2019 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20180511-1>
- [35] Immigration. *Evropská komise* [online]. 2019 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20180511-1>
- [36] Statistika migrace a migrující populace. *Evropská komise* [online]. 2019 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics/cs
- [37] Unemployment rates by sex, age and country of birth (%). *Eurostat* [online]. [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>
- [38] Valeo v České republice. *Valeo* [online]. Valeo Management Services, 2017 [cit. 2018-05-11]. Dostupné z: <https://valeo.cz/cs/valeo-ceska-republika/>
- [39] Valeo Humpolec. *Valeo* [online]. Valeo Management Services, 2017 [cit. 2018-05-11]. Dostupné z: <https://valeo.cz/cs/valeo-humpolec/>

8 Přílohy

Příloha č. 1 Dotazníkové šetření o migraci zaměstnanců v podniku

Příloha č. 1

Dotazníkové šetření o migraci zaměstnanců v podniku

Národnost:

Věk:

Pohlaví: muž žena

Délka pracovního poměru:

Z jakého důvodu opouštíte podnik?

.....

.....

.....

.....

.....

Dotazníkové šetření o migraci zaměstnanců v podniku

Národnost:

Věk:

Pohlaví: muž žena

Délka pracovního poměru:

Z jakého důvodu opouštíte podnik?

.....

.....

.....

.....

.....